

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๕๘

วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

ณ พระที่นั่งอภิเศกมณฑลพิธี

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๑๑ คน เป็นองค์ประชุมแล้ว ข้าราชการเปิดประชุม พิธีการระเบียบวาระที่ค้างงมาจากวานนี้ มาตรา ๗๐ หลังที่สุด ผู้แปรญัตติได้พูดแล้ว ทินฝ่ายค้านแปรญัตติ

หลวงประกอบนิติสาร (กรรมาธิการ) : กรรมาธิการเสียใจที่จะเห็นพ้องด้วยในคำเสนอ ที่ให้ตัดอนุมาตรา ๖ เดิม ซึ่งมีคนถายเป็นอนุมาตรา ๕ - ๖ นั้นไม่ได้ เพราะว่ากรรมาธิการมีความเห็นว่า ในการที่จะเปิดโอกาสให้ข้าราชการประจำมาสมัครนั้น ก็จริงอยู่ พุดั่งว่าจากระดับพื้นฐานว่า ข้าราชการประจำทุกคน ในกรณีที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนแต่จะต้องมีความคิดใคร่ชอบ ใช้อิทธิพลในการหาเสียง ในระหว่างที่อยู่ในราชการประจำเสมอไปก็หาไม่ แต่ว่าถ้าเราไม่ห้ามได้เลย กรรมาธิการเห็นว่ามันเป็นเหตุอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียได้มากมาย และว่าโดยแท้จริงแล้วกรรมาธิการเห็นว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งประจำซึ่งอุทิศเวลาของตนทั้งหมดให้แก่ราชการประจำ ถ้าเขาเปิดโอกาสให้มีกได้ในการที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนได้แล้ว จิตใจก็จะไม่อยู่กับราชการประจำ. อย่าวางแต่ข้อซึ่งใช้อิทธิพลในราชการประจำเพื่อหาเสียงเลย และในข้อนี้กรรมาธิการได้ถามก

LIART

ว่า ในชั้นอภิปรายกำหนดหลักการ ก็ได้มีสมาชิกมากมายหลายท่านที่ได้แสดง
 เสนอจำนวนไว้ในทำนองนั้นว่า มีความประสงค์จะห้ามข้าราชการประจำให้
 สมัคร ดำรงข้าราชการที่ออกจากราชการประจำไปแล้ว คือว่าเราเชื่อว่า
 บุคคลซึ่งเคยเป็นข้าราชการประจำนั้น ถ้าเราไม่เว้นระยะเวลาไว้ว่า มีกำหนด
 ๑ ปีแล้วจึงจะสมัครได้ ถ้าเราไม่เว้นไว้เช่นนั้น เวลาที่ดำรงตำแหน่งราชการ
 ประจำกับเวลาสมัครมันอาจจะใกล้ชิดกันเหลือเกิน แล้วก็เป็นทางที่หาเสียง
 โดยทางมิชอบ การหาเสียงโดยทางมิชอบนั้น มันเป็นไปได้ทั้งช่องทาง
 กู้หนทางใช้ทธิพลในการฉ้อโกงบุคคลอาจจะเป็นได้ หรือมันฉ้อโกงกันข้าม
 เลยปฏิบัติหน้าที่อยู่ก่อน เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลบางหมู่บางเหล่า
 เพื่อจะได้มาซึ่งเสียงที่จะสนับสนุนคนเช่นนั้น กรรมการจึงเห็นว่าจำเป็นต้อง
 กำหนดระยะเวลาไว้พอสมควร ที่จะให้อยู่ในระหว่างเวลาที่พ้นจากราชการ
 และเวลาที่เลือกตั้งเวลาเท่าไรสมควร กรรมการใคร่ครวญแล้ว เคยมี
 สมาชิกบางท่านอภิปรายในชั้นรับหลักการว่า ควรเป็น ๒ ปี แต่กรรมการ
 เห็นว่าเห็นจะนานไปหน่อย ถ้าคนที่คิดจะเดินการเมืองแล้ว คนที่เขาออกจาก
 จากราชการมาหนึ่งปี ก็เห็นจะหาคนทำยากอยู่ แต่ว่าบางท่านอาจจะตั้งข้อ
 สงสัยว่า ๑ ปีนานไป สำหรับข้าราชการที่ถูกลง หรือออกจากราชการโดย
 ไม่สมัครใจ แต่นั่นแหละกรรมการเห็นว่า เมื่อไหน ๆ ว่างกำหนดแล้วก็
 ต้องมีกำหนดนานพอสมควร และเห็นว่า ๑ ปีพอเหมาะพอดีแล้ว

๑๔.๐๐ น.

นายเทพ โชติพันธุ์ : บางที่บุคคลซึ่งพ้นจากข้าราชการประจำแล้ว
 คนเดียวก็ได้ ก็ได้ขอสมัครเพื่อสิทธิทางการเมืองให้แก่ข้าราชการ ทั้ง ๆ
 ที่เขาพ้นจากภาวะการเป็นข้าราชการมาแล้ว เขาพ้นจากแล้ว เขอนั้นเป็น
 เรื่องสำคัญจะทำให้ข้าราชการฝ่ายประจำนั้น เขาก็มีความรู้สึกนึกคิดในการ

ร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะถ้าเราเขียนรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ และโดยฉพาะเป็นที่รับรองกันอยู่แล้วว่า ในรัฐสภาคนส่วนมาก ๗๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ ที่ประกอบไปด้วยผู้ซึ่งรับราชการมาแต่ก่อน เราจะถือว่า ขณะนั้นเรารู้สึกที่ทรงคุณแล้วมากมาย ในการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต้องพึ่ง ราชการต่อไป ชาวเขาก็ยังสงสัย เพราะว่าความใดที่ข้าราชการประจำกับ ข้าราชการ การเมืองยังแยกแยะกันไม่ได้เกิดความตามที่เรามุ่งหวัง ตรงนั้น เราก็ต้องพึ่งพาอาศัยข้าราชการประจำเป็นส่วนใหญ่ ชาวเขาก็มีความเห็นว่า เราเขียนรัฐธรรมนูญในฉบับนี้ ทั้ง ๆ ที่เราไม่หวังที่จะตัดสินใจเขาอย่างไร หรือไม่เห็นแก่ตัวเอง ก็เป็นการเป็นไปโดยทางอนุโลม หรือโดยปริยาย ชาวเขา ไม่ต้องการที่จะให้รัฐธรรมนูญต้องกระทบกระเทือนต่อจิตใจของข้าราชการ ที่เรารับราชการอยู่ เพราะเหตุที่เราไปตัดสินใจให้เขา ให้สมัครโดยลาออก จากข้าราชการประจำแล้วถึง ๓ ปี จึงขอยุติสำหรับผู้ที่สมัครเล่นการเมืองแล้ว เขาก็อาจจะลาออกได้ ในกรณีที่สำนักงานหมดอายุ สมมติว่าปี ๕๔ เป็นปีที่ หมดอายุสำนักงาน ปี ๕๓ ข้าราชการที่จะเล่นการเมืองเขาอาจจะลาออกได้ ในปีนั้น เพื่อรอรับ แต่บัญญัติเกิดขึ้น คืออาจจะมีการยุบสำนักงานทันที สมมติว่ามีการยุบสำนักงานในปี ๕๓ - ๕๓ ข้าราชการเหล่านั้นก็หมดโอกาสที่จะรับเลือก แม้แต่คนเดียว นี่ชาวเขาคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ ซึ่งทำให้ข้าราชการ เหล่านี้เขาต้องรู้สึกขมขื่นในจิตใจทางการเมืองของเขา เพราะว่าคนเหล่านั้น เวลาเราเขียนรัฐธรรมนูญว่า เราไม่ได้ตัดสินใจคนไหนคนหนึ่ง คนหนึ่ง คนใด ว่าต้องให้เหตุผลเพียงพอส และเพราะเหตุใดเราจึงจำกัดเขา เหตุผล ที่คณะกรรมการร่างจะแจ้งปัญหาแรก คือเรื่องสิทธิพล ว่าข้าราชการใช้สิทธิพล มากในขณะรับเลือกตั้ง แต่ชาวเขาว่าสิทธิพลที่ใช้นั้น มิใช่แต่ข้าราชการ เล็ก ๆ น้อย ๆ สิทธิพลอันสูงสุดมาจากคณะรัฐมนตรี ไม่ใช่มาจากชน ทาน อย่ายึด แต่ตรงกันข้าม พวกเราก็ไม่ห้ามรัฐมนตรี รัฐมนตรีทุกคนไปสมัครได้ เลขาธิการไปสมัครได้ ไม่ใช่จากชน ทานอย่ายึด แต่อย่างตรงกันข้าม พวกเราก็

ไม่ห้ามคนเร่ร่อน รัฐมนตรีทุกคนไปสมัครได้ เสนาธิการไปสมัครได้ ผู้ช่วยเสนาธิการไปสมัครได้ แต่ท่านกลับไม่ให้ข้าราชการประจำไปสมัครได้เหมือนกัน นี่ท่านเอาแบบระเบียบที่ใหม่มา ท่านจะว่ารัฐมนตรีเป็นข้าราชการการเมือง ก็ทำไมข้าราชการประจำเขาก็ทำงานให้แก่การบ้านการเมืองเหมือนกัน ท่านจะบอกว่าเป็นข้าราชการการเมืองอันสมัครได้ พวกคนแห่เข้านักไปสมัคร โดยอ้างเอาตำแหน่งไปสมัครได้ ส่วนพวกอื่น ๆ พยายามหนีไปตั้ง นี่แหละเป็นเรื่องที่น่าคิดว่า ผู้ที่เขาขัดขวางมาใช้มันไม่ใช่ตัวเล็ก ๆ ตัวใหญ่ ๆ ทั้งนั้น ขณะนั้นก็เกิดการเลือกตั้งเข้ามาแล้ว โม้คำ โม้แดง กำลังใช้อยู่แล้ว นี่เป็นอย่างนี้ ข้าพเจ้าพูดด้วยคงจนจริง ไม่ทราบว่าจะทำไม่จึงทำอย่างนั้น ถ้ากรรมวิธีกว่าจะเขียนว่า รัฐมนตรีก็สมัครไม่ได้ ข้าพเจ้าเอาด้วย เขาอย่างไรเขาก็หนักทีเดียว แต่ท่านก็ไม่เอา ท่านกับว่ารัฐมนตรีเป็นข้าราชการการเมือง ท่านเขาอะไรมาคือว่า เป็นการเมือง เป็นกรประจำ รัฐมนตรีสมัครได้ ข้าราชการประจำสมัครไม่ได้ เราอย่าลืมว่า เราเพิ่งเปลี่ยนแปลงการปกครองมาไม่กี่ปี เรามีคนคอยกักกันก็ อย่าวว่าเมืองพอออกข้างอังกฤชเลย เรามีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากก็ยังมีเขาข่มขืนคนคดียุ่มากมายจนไม่ต้องฟังข้าราชการประจำก็ได้ แต่ของเรามีคนคดียานอยกกัน อย่างปลัดกระทรวง หรืออธิบดี นี่พวกนี้ ๆ อย่างนี้ เขาสมัครเป็นผู้แทนได้ เขาก็อาจจะมาเป็นรัฐมนตรีได้ แล้วเราจะไปกีดกันเขาทำไม ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นด้วย นี่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แล้วโดยเฉพาะที่ว่า ข้าราชการประจำจะฝึกฝึกกับการเมืองจนเกินไป ข้าพเจ้าเห็นว่า ข้าพเจ้าเคยเป็นข้าราชการประจำมาแล้ว ตั้งแต่เริ่มการเมืองมาแล้ว ๓๐ ปีก็ว่า แต่ท่านอย่าลืมว่าเป็นเรื่องของคน เป็นเรื่องของหน้าที่ เป็นเรื่องของท่านเอง บางตำแหน่งก็เล่นการเมืองได้โดยขัดขวางในตำแหน่ง โดยหน้าที่ บางตำแหน่งก็ไม่มีทางเล่นการเมืองได้เลย แม้ทั้ง ๆ ที่ใจอยากจะเล่นการเมืองจะตาย ตำแหน่งที่เหมาะสมกับการใช้เล่นการเมืองได้ เช่นตำแหน่งนายอำเภอ หรือ

ข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นต้น สันนิษฐานนายอำเภอคนหนึ่งตั้งถาวรใน
 การเมือง แต่การเดินการเมืองของนายอำเภอมันจะอย่างไร เขาก็ต้อง
 ดำรงพระคุณไว้ให้คนมีราษฎร เพื่อปลุกความนิยมไว้ เพื่อกองสัมพันธ์
 เล็กคองของเขาในคราวต่อไป และแน่ละ เขาก็ต้องไม่ทำทรนชั้นโจรราษฎร
 เป็นแน่ และเขาจะไม่ทำเลย ในการกระทำเช่นนี้ท่านจะว่าการกระทำของเขา
 เช่นนั้นเป็นการผิดข้อหลักในการปกครอง แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าตรงกันข้าม
 การที่เขาทำความคิดเช่นนั้นข้าพเจ้าก็มองเห็นว่า เป็นหน้าที่อันดีที่ผู้ดำรง
 การประจำผู้หนึ่งได้กระทำไป นี่ก็แสดงว่าข้าราชการประจำเดินการเมือง
 เหมือนกัน แต่ก็มีอยู่บ้าง ที่มีจำนวนมากเหมือนกันข้าราชการประจำ
 ประโยชน์ให้แก่ชาติบ้านเมือง ท่านอย่าได้คิดไปในทางขงกุดเสียหมดว่า ผู้ที่
 เป็นข้าราชการประจำนั้นเขาเอาไปเดินการเมือง ทำให้ราษฎรไม่ได้รับการ
 คุ้แก่ทั่วถึง กลับตรงกันข้าม ถ้าเป็นอย่างข้าพเจ้าว่าก็มีจริงอยู่บ้างจะเป็น
 อย่างที่ท่านคิดท่านว่าก็มีเหมือนกัน แต่ท่านจะคิดว่าทุก ๆ อย่างเหมือนกัน
 อ้าวจะไม่ได้ นี่แหละขอให้ท่านได้โปรดพิจารณาว่า ถ้าเราเขียนอย่าง
 อย่างนี้ว่า ข้าราชการนั้นมีถึง ๒ แสนคนในเวลานี้ ถ้าเราออกมาตราน และ
 บัญญัติเช่นนี้ ความกระทบกระเทือนน้อยเสียใจของข้าราชการเหล่านั้น
 เขาจะมีแค่ไหน ข้าพเจ้าได้เคยพูดมาครั้งหนึ่งแล้วเมื่อถูกถามถึงข้อตั้ง
 ระวังของที่ไม่ออก คราวที่ข้าพเจ้าได้ไป ระหวางที่โตมการรัฐประหารเมื่อ
 ปี ๒๔๗๗ ในกฎหมายร่างนั้นได้เขียนไว้ที่หนึ่งแล้วว่า จะนำบัญญัติเช่น
 นี้จริงอยู่ในขณะนี้ข้าพเจ้าอาจจะเข้ข้างตั้งเองก็ได้ เพราะเป็นข้าราชการอยู่
 ข้าพเจ้าว่าไปเขียนเช่นนั้นทำไม เป็นการคิดดี แต่ในสุดท้ายก็ไม่ได้ออก
 กฎหมายฉบับนั้น แล้วเดี๋ยวนี้เรามาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญเสียอีก นี่เป็นการ
 แก้ไขโดยยาก ข้าพเจ้าจึงไม่เห็นด้วยใหญ่ นี่แหละ แล้วอีกประการหนึ่ง ในที่
 นี้ไม่ได้บอกด้วยว่า เทศมณฑลที่ ก พักงานเทศมณฑล ก ท่านจะตั้งกระทรวงเขา
 เป็นข้าราชการประจำหรือไม่ ยิ่งไปกว่านี้ใหญ่ นี่แหละ ข้าพเจ้าหวังว่าท่านที่

ได้เขียนไว้เช่นนั้น และเป็นกาวติดติดกันนี้ ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย จึงได้ขอ
คัดออก

๑๔.๑๕ 14.

นายสุวิชัย พันธเศรษฐ (กรรมการ) : ไม่ใช่ข้าพเจ้าจะ
มีความเห็นขัดแย้งกับท่านผู้ประยูรคดีเดิมนะ และที่ท่านได้ขอให้คัดข้อที่เรา
จำกัดเกี่ยวกับข้าราชการ จะต้องลาออกภายใน ๑ ปีนั้น คัดข้อให้ท่านคัด
ให้ได้ว่า ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาแล้วนั้นไม่ประการใด คัดข้อที่ข้าพเจ้าว่า
ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาตั้งแต่หลังมีประการใด การที่ปล่อยให้ข้าราชการ
การประจำไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรได้นั้น ได้ก่อให้เกิดความ
วาทะมวมชนให้แก่ข้าราชการประจำมาแต่อย่างเหลือเฟือ ซึ่งข้าพเจ้าจะยกตัว
อย่างให้ท่านทั้งหลายฟัง คือเมื่อรัฐบาลต้องการเสียงข้างมากในสภา เวลา
มีการเลือกตั้ง ก็ได้พยายามเจาะแสวงหาตัวข้าราชการ ที่เคยไปอยู่ในท้องถิ่น
นั้นๆ แล้วก็ใช้วิธีโยกย้ายตัวแต่ไหนมา ค่อยย้ายแต่ตัวไม่ต้องย้าย ย้ายแต่ชื่อ
เมื่อย้ายแล้วตัวก็หาเสียงอยู่ในท้องถิ่น เมื่อไม่ได้รับเลือกตั้งก็ย้ายกลับไปที่เคย
อีก แล้วยังหาเสียงต่ออีก คือวิธีการอย่างนี้สำหรับข้าราชการอื่นๆ ซึ่ง
เขาขี้ขลาดของเขาให้แก่ราชการทำงานอย่างเต็มที่ แต่ไม่ได้ไปร่วมกับ
ฝ่ายที่มีอำนาจเป็นรัฐบาลในเวลานั้น เขาไม่ได้รับผลประโยชน์ แต่สำหรับ
ผู้ที่เขามักได้ช่วยเหลือเพื่อให้ได้เสียง แม้จะไม่ได้รับเลือกตั้ง ต่อมาไม่นาน
ก็เลื่อนตำแหน่งขึ้นมาเข้ามาข้าราชการเหล่านั้นไป มีวิธีการเป็นมาอย่าง
นี้ ขอให้ท่านสมาชิกผู้เกียรติได้ใคร่ครวญ เพราะฉะนั้น เราจึงเห็นในต่าง
ประเทศก็มีการห้ามไว้ บางประเทศเมื่อผู้ใดไปสมัครเป็นสมาชิกสภา
นักบัญญัติก็ต้องลาออก ๑ ปี และเมื่อพ้นจากสมาชิกสภานักบัญญัติแล้ว
ถ้าไม่ครบ ๑ ปีแล้ว ห้ามไม่ให้บรรจุเข้าเป็นข้าราชการประจำ ที่ข้าพ
เจ้านั้น เขาไม่ต้องการให้เขาทางการเมืองเป็นบันไดสำหรับเทียบข้ามหน้า
ข้าราชการอื่นๆ ไปสู่ตำแหน่งที่เรียกว่าได้บรรพ ไคแก้ว และเพื่อให้ผู้ที่เข้ามา

LIART

นั้นเสียสละในทางการเมืองจริง ๆ ข้าพเจ้าขอยกตัวอย่างให้ท่าน คือ
เคมมีรัฐธรรมนุญใจมาของเยอรมัน คือเขาหมอกไว้ในรัฐธรรมนุญใน
มาตรา ๑๑ ว่า ถ้าหัวบ้ข้าราชการประจำผู้มิใช่ประชาชนมิให้เกี่ยวข้องับ
พรรคการเมืองใด ๆ

ท่านท่านเบ็คโฮกาส์ให้เข้ามาสมัครรับเลือกตั้งได้ เขากลับมา
จะต้องเข้าไปในพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เพื่อจะทราบและจะ
ศึกษาในหน้าที่ของการเมืองนั้น ๆ แล้วจึงจะสมัครรับเลือกตั้ง มิใช่อยู่
โผล่ขึ้นมาเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง และท่านในข้อที่ท่านอ้างว่า ทำไม่ห้าม
ข้าราชการประจำแล้ว ทำไม่ห้ามคนรัฐมนตรีกัย ข้าพเจ้าเข้าใจ
ว่าท่านอาจจะเข้าใจผิด คืออิทธิพลของรัฐบาลกับข้าราชการประจำนั้น
แม้จะสูงใหญ่มากกว่านักก็ตาม แต่คนรัฐมนตรีกัยกับคนรัฐบาลนั้นจะเป็น
นักการเมือง มิใช่เป็นข้าราชการประจำ และเราไม่มีสิทธิที่จะอยู่ใน
ตำแหน่งคนตลอดชีวิต ตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน รัฐมนตรีกัย
คนเรีกัย หรือณะเหาะตีกัย อาจจะถูกขับออกโดยอาศัยมติของสภาได้
เพราะฉะนั้น ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ จึงมอบให้เจ้าหน้าที่ของสภาเป็นผู้ตัดสิน
ดูแล ถ้ารัฐบาลให้อำนาจในทางใด หรือใช้โบว์ดำโบว์แดงอะไรเหตุใด
อย่างที่ท่านว่า สมาชิกในสภาอาจจะเบียดขับรายไม่ได้จริงใจรัฐบาลนั้น ๆ
ได้ว่า ไร้อำนาจมากใหญ่ไปบังคับจิตใจของประชาชนในการที่จะสมัครรับ
เลือกตั้ง นี่เป็นข้อจัดการในทางการเมืองอันมีอยู่แล้ว ท่านขอให้ท่านว่ากล่าว
ถ้าหัวบ้ข้าราชการประจำนั้น นอกจากจะเสียเวลาในการทำงานให้แก่ประชาชน
แล้ว ข้าพเจ้าขอยกตัวอย่าง เช่นนายอำเภอไปสมัครรับเลือกตั้ง ผล
ที่ส่งมาทางอำเภอเป็นอย่างไร ใครเป็นคนที่ ทำ เป็นการเอาเปรียบข้าราชการ
อื่น ๆ หรือไม่ ที่ให้เดิรราชการนั้นออกไปหาว่าไปรยหาคนคนเดียวโดย
ทอดทิ้งงานในหน้าที่ และนอกจากนั้น ขอให้ท่านว่ากล่าวประชาชนได้รับควม
เคื่อครั้นตักเพียงไร ถ้ามีข้าราชการไปหาเสียงมาก ๆ เช่นตำรวจ นาย

ข้าพเจ้า ผู้พิพากษา งานการในหน้าที่เคยเรียนกันจะต้องค่อย ๆ ดำรง ด้
 รัฐสภาให้ข้าราชการอื่นไปทำงานแทน เขาก็ทำงานเพิ่มขึ้น ๒ เท่า เงินเดือน
 ของเขาก็เท่าเดิม นั่นเป็นวิธีการที่เขาเปรียบเทียบกับอดีตคือประชาชน เพราะ
 ฉะนั้น เมื่อเห็นว่าเราต้องการจะให้การเมืองเข้าสู่ระบบประชาธิปไตยอัน
 สมบูรณ์จริงๆ แล้ว เราก็ต้องพยายามแบ่งแยกทางประจำและการเมืองไว้
 ให้เด็ดขาด ไม่หมายความว่า จะตัดสิทธิทางการเมืองของฝ่ายข้าราชการ
 ประจำ หามิได้ ท่านทั้งหลายก็ยอมรับกันว่า ฝ่ายข้าราชการประจำนั้น
 มีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนบังคับไว้ ใครจะเอาออกโดย
 ไม่มีความผิดไม่ได้ หรือแม้ออกแล้วก็พระราชบัญญัติมาเห็นจำเป็นว่า
 เป็นการพยายากรณี่ความทุกข์ยากช่วยเหลืออีกด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้น ด้รับ
 สิทธิต่างๆ แยกไปจากบุคคลอื่น ๆ ก็จำเป็นต้องเข้าอยู่ในกรอบในวง
 ซึ่งนา ๆ ชาติเขาก็เห็นแต่ว่าควรจะมีไว้เช่นนั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 ของประชาชนทั้งหลาย ไม่ใช่หมายความว่า เราไปตัดสิทธิของเขาโดยไม่
 ชอบด้วยเหตุผล เพราะฉะนั้น จึงเห็นว่า ที่เรากำหนดไว้ ๑ ปีนั้น ก็เพื่
 จะเป็นทางที่จะให้ข้าราชการ ซึ่งได้รับราชการมานานมากมายที่จะออกไป
 นำเพื่อประโยชน์เพื่อประเทศชาติ ว่าถึงคราวหรือยังที่เราจะส่งราชการ
 ประจำไปเล่นกวางการเมือง

ที่ท่านบอกว่าในเรื่องการยุบสภา ในเรื่องการยุบสภานั้นเป็นเรื่อง
 ของการยกเว้น เพราะว่ากรการยุบสภาไม่ใช่มีอยู่โดยปกติ คือเป็นเรื่อง
 พิเศษเรื่อง เรื่องยุบสภาเป็นเรื่องคนพลัดทางการเมือง เกิดขึ้นโดยทันที
 เพราะฉะนั้น เรื่องนี้ช่วยไม่ได้ เพราะฉะนั้น ที่เรามาเพื่อให้เวลา
 ข้าราชการที่ปรารถนาจะเข้าสู่งการเมือง ๑ ปีนั้น ก็เห็นว่ามันควรแก่เวลา
 แล้ว แล้วท่านที่อยู่ประจำพยายามทำงานประจำให้ก้าวรวดเร็วขึ้น แล้ว
 งานนั้นก็จะก้าวหน้าขึ้น

๑๔.๒๐๗ น.

หลวงองค์ถนอมรักษ์ : กระผมนั่งฟังคำอภิปรายของท่านกรรมา
 อธิการเข้าใจว่า การที่เราได้ห้ามข้าราชการประจำแล้วทศวรรษไว้ ๑ ปี
 ไม่ให้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนนั้น ก็เกรงอิทธิพลของข้าราชการประจำ
 ที่จะไปใช้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเหล่านั้น จึงมีความประสงค์ที่จะตัดขาด
 ออกไปเสียโดยระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมือง แต่ว่าผม
 คิดว่าจะขอให้ท่านทั้งหลายได้โปรดระลึกว่า ในทุกวันนี้ เราได้ค้นคว้ากา
 ข้าราชการจำพวกไหน โดยมากผ่านข้าราชการมาทั้งสิ้น แม้ท่านผู้มั่งคั่ง
 ที่ได้มาอยู่ในสภาฯ ส่วนมากก็ผ่านข้าราชการมา นี่เป็นสาระสำคัญที่จะ
 ขอให้กรรมการพิจารณาให้จงหนัก ถ้าหากว่าเราไปกันข้าราชการเสียหมดแล้ว
 เราจะได้อะไรช่วยเหลือราชการงานเมือง กระผมมีความเห็นว่า ข้าราชการ
 การเมืองกับข้าราชการประจำไม่ควรจะแยกกัน แต่ว่าระยะหนึ่งที่เราคิด
 กันไว้วันนี้รู้สึกว่าเป็นการตัดสิทธิ์อย่างมาก ก็เมื่อเขาพ้นสภาพข้าราชการ
 มาแล้วเขาก็เป็นบุคคลธรรมดาคนหนึ่ง แล้วเรื่องอิทธิพลนั้นก็ระดมชกจะ
 กราบเรียนว่าผมไม่แน่ใจสักไรหรอก ข้าทดลอง นายอำเภอ สมิศร์แพ้วกับไป
 นั้นอะไร ไม่ใช่อิทธิพลอย่างเดียวที่จะช่วยในการเลือกตั้งได้ เกี่ยวกับการ
 บำเพ็ญบารมีด้วย ในเรื่องบำเพ็ญบารมี ผมคิดว่าไม่เป็นปัญหาการเมือง
 อะไรไม่ใช่การเมืองซึ่งเป็นเรื่องที่จะช่วยได้ กระผมขอจะขอได้แต่เกลยอย่างนี้
 คือว่าข้าราชการประจำเราห้ามไม่ให้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรนั้นชอบ
 แล้ว แต่เรื่องบั้นชกจะขอให้ตัดออกเสีย จึงอยากจะขอให้ท่านกรรมา
 อธิการโปรดพิจารณาว่า อนุมัติว่า ๖ อันใหม่ตัดทิ้งเสีย เขาเรื่องชก
 มาตรา ๕ เป็นการเพียงพบแล้ว

ประธานสภาจังหวัดสุพรรณบุรี : พระยาสุพรรณราช

พระยาสุพรรณราช : ข้าพเจ้าเป็นคนหนึ่งที่ได้ขอออกจากราชการ
 แล้วสมัครเป็นผู้แทนราษฎร ข้าพเจ้าคิดว่า ผู้ที่เป็นผู้แทนราษฎรแล้วเป็นนัก

LIART

ประชาชนไทยควรจะสนับสนุนกับมีบทบัญญัติที่ต่างไว้ในมาตรา ๖ ข้าราชการ
 เสียใจที่จะกล่าวหา ท่านผู้เกี่ยวข้องคุณเทพ เกียงแทนคนที่เขาไม่มีความ
 ปรารถนาที่จะให้ท่านมาเรื่อยๆ เพราะเหตุว่า ข้าราชการส่วนมากเขารู้ว่า
 เขาจะทำงานที่ทำงานเพื่อราชการส่วนนี้สำหรับความดีในราชการ เมื่อเขา
 จะเป็นผู้แทนราษฎร ถ้าเขาออกไปเตรียมเนื้อเตรียมตัวไม่ใช่สิทธิพลใดๆ
 สิทธิพลนั้นใช้ให้หลายอย่าง โดยที่ว่ามันไม่ใช่เป็นนายอำเภอ เป็น
 อธิบดี ผู้พากษาคดี ก็มีสิทธิพลได้ เพราะเป็นอธิบดีคนที่หนึ่ง รักษากฎ
 เห็นอยู่ในตำแหน่งราชการเป็นการศักดิ์สิทธิ์คนอื่น เช่นคุณเทพนั้นเป็นราษฎร
 สามัญ จะสมัครเขาไปด้วยก็จะต้องแพ้เป็นอธิบดีเป็นส่วนมาก เพราะไม่ใช่
 สิทธิพล มียศ เพราะฉะนั้น การที่เราระวังหลีกเลี่ยงกันไว้เพื่อประโยชน์ส่วน
 รวม เพื่อศักดิ์ศรีให้บางคนที่จะได้สิทธิพิเศษ ได้โอกาสพิเศษให้พ้นไป
 เสียก็ ก็ท่านบอกมา ข้าราชการจำเป็นที่จะต้องมาเป็นผู้แทนราษฎร ก็เรา
 ขอแค่มีเพียงเท่านี้แหละ อยู่ที่ไหนเตรียมว่าจะทำอะไร จะเป็นผู้ที่
 ไม่ใช่ว่าศักดิ์ศรีจนตลอดชีวิต หรือเท่าไร แล้วเขาเขาจะอ่านและเห็น
 หลักรใหญ่ซึ่งต่างประเทศเขาได้ใช้ เขาไม่มีข้อบังคับเสียด้วยซ้ำ และเขา
 ไม่ทำ เพราะเขานึกว่าการที่เขาออกจากราชการใหม่ๆ และจะเข้าไปเป็น
 ผู้แทนราษฎรนั้นเขาไม่พึงปรารถนาเลย เขาถือหลัก ๒ อย่าง อย่างหนึ่ง
 เรามีสัจธรรม คือว่าเป็นข้าราชการแล้วเรามีอำนาจกับมีบัญชา ใครสมัคร
 เขาก็อย่างนึกเขาเปรียบคนอื่น อีกประการหนึ่ง เขาอยากจะมีศักดิ์ของตัวเอง
 ก่อน ก่อนที่เขาจะเข้าทำและเราไม่อยากจะให้เขาเสียชื่อ พอบอกว่าออกจาก
 ราชการแล้วเดี๋ยวมาเป็นตัวแทน เป็นเทศา เป็นอธิบดี เป็นอะไร เป็นอธิบดี
 ไม่ใช่ราษฎรเลือดโดยเคมออกมาได้ เพราะฉะนั้น ข้าราชการขอขียนขึ้นว่า
 ท่านผู้ที่เป็นผู้แทนราษฎรจะนึกประชาชนไทยนั้นจึงเห็นว่า หลักรถวายนั้น
 ถูกต้องที่สุดแล้ว

พล.ร.ท. เล็ก สุมิตร ร.น. : ข้าพเจ้าก็นั่งคิดมานานแล้ว รู้สึกว่าอยากจะขอเห็นเกณฑ์การรวมภารกิจไว้กัน แต่ยังไม่ขอไม่ได้ เพราะว่ามันมอง ๆ ดูตามที่ท่านกรมการคนหนึ่งได้วางไว้ว่า ท่านพยายามบีบกระโถน แต่ในเวลาเดียวกัน สิ่งที่คุณท่านบีบกระโถนของ ส่วนพวกนักการเมือง แล้วก็จะเข้าไปเป็นข้าราชการประจำ เรานอนญาติ แต่ข้าราชการประจำจะไปเป็นนักการเมือง เราไม่อนุญาต อย่างนี้ฟังรู้สึกขัดข้องใจเหลือเกิน เพราะเหตุว่า การที่ท่านห้ามไว้ก็เห็นด้วยเหมือนกัน เป็นการบีบประตูดู แต่เมื่อเราบีบประตูดูแล้ว เราย่อมต้องหากทางหลักประกันให้เขาด้วย คือไม่มีประโยชน์อะไรที่ท่านไม่ให้เขาออก แต่ในเวลาเดียวกัน เราให้คนอื่นเขาได้ เพราะฉะนั้น ในประเทศเดียวกัน ถ้าเราจะห้ามข้าราชการประจำไม่ให้ไปยุ่งอยู่ด้วย ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นแล้วจนเวลาอันสมควรแล้วก็เช่นเดียวกัน เราก็ควรจะห้ามนักการเมืองไม่ให้เข้ามาในชั้นข้าราชการประจำ จนเวลาได้ผ่านไป แล้วพอสมควร ท่านที่ท่านจะอ้างว่า เราได้ไต่ถามคนในกฎข้าราชการพลเรือน อะไรต่าง ๆ ก็เป็นการลำบากหน่อย เพราะเหตุว่ากฎของข้าราชการพลเรือนต่าง ๆ นั้นย่อมไม่กล้าที่จะคัดค้านสิทธิของนักการเมือง เพราะเหตุว่าเป็นคนละฝ่ายคนละตอน เพราะฉะนั้น จึงนึกคิดอยู่นานแล้วก็เห็นว่า ในที่นี้ท่านที่เราจะตัดสินใจของนักการเมืองได้ ไปที่อื่นแล้วเดี๋ยวภาพพจน์ก็เหลือเกิน คนอื่น ๆ ไม่กล้าคิด เพราะฉะนั้น จึงยังเห็นว่า หน้าที่จะตัดสินใจอย่างหนึ่งก็ต้องมีว่าเราบังคับกระโถนอยู่ ก็น่าจะบีบกระโถนทั้งคู่ด้วย เพราะเหตุว่าครั้งที่ ๒ นักข่าวเขาของใจมาก แปลว่าเป็นอะไรก็ดูว่า ๆ วิจารณ์เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ถ้าท่านยังยืนยันในเรื่องอันนี้แล้ว อันนี้ข้าพเจ้าก็อยากจะยืนยันด้วย ขอให้บีบประตูดูให้ข้าราชการประจำเข้าด้วย

๑๔.๓๕ 11.

พระยาอรรณพการยัมพนธ์ : ตามที่ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง ประสงค์จะให้มอบบัญญัติในเรื่องที่ว่า ข้าราชการการเมืองนั้น เวลาพ้น จากตำแหน่งแล้วก็จะไปเป็นข้าราชการประจำในทันทีนั้นไม่ได้ หรือจะเปลี่ยน จากตำแหน่งข้าราชการการเมือง เป็นตำแหน่งข้าราชการประจำไม่ได้ ข้าพเจ้าก็มีเหตุผลเหมือนกันที่ว่า ท่านจะอภิปรายในมาตราอื่นอย่างไรก็ได้ มัน เป็นคนละเรื่องสำหรับในมาตราอื่น เราพูดว่าใครจะไปสมัครเป็นผู้แทนไม่ได้ มาตราอื่นห้ามไม่ได้สมัครแต่ก็ตั้งเป็นผู้แทนราษฎรนั้น การที่ท่านว่าเปลี่ยน จากตำแหน่งข้าราชการการเมืองเป็นข้าราชการ ประจำนั้นอีกอย่างหนึ่ง และ ท่านก็จะต้องปรกฏคดีเพิ่มขึ้นมาใหม่ และในโอกาสเดียวกันนี้ ข้าพเจ้าขอ ต่อโอกาสตอบท่านสมาชิกผู้หนึ่งที่ว่า ในข้อ ๕ ของร่างกรมราชการที่ว่า ห้ามไม่ให้ข้าราชการประจำไปสมัครนั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วย แต่สำหรับข้อ ๖ ข้าราชการ ที่ออกจากราชการไปแล้วก็ไม่ควรจะมากำหนดเอาไว้ แปลว่า เมื่อเขาออกไปแล้วเมื่อไร ถ้าจะสมัครได้เมื่อนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ข้อ ๕ และ ข้อ ๖ นั้น เป็นของที่เกี่ยวข้องกัน ว่าคราวใดที่ไม่ให้ข้าราชการไปสมัคร ผู้แทนแล้ว ในกรณีสมัครทันทีที่ออกไปนั้นก็ไม่มีประโยชน์อะไร เมื่อท่าน ไม่บังคับความประสงค์มา คงมีการห้ามไม่ให้ข้าราชการไปสมัครไม่ได้ เพราะ เกรงเสียเวลาราชการ กลัวว่าเสียงานการ โดยที่จะต้องเอาเวลาไปหาเสียง อย่างเคียดเท่านั้น เราเกรงในข้อปฏิบัติในทางราชการนั้นจะไม่ในทางที่เป็น ปฏิบัติกับข้อการบริหารราชการแผ่นดิน เพราะเหตุว่า ข้าราชการผู้ใดที่ถือว่า จะออก และจะไปสมัครเป็นผู้แทนราษฎรแล้ว เขาก็จะใช้อำนาจในตำแหน่ง หน้าที่นั้นเอาใจต่อราษฎร โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวราชการ อย่างเช่น ปลัดอำเภอ หรือข้าหลวงประจำจังหวัด เมื่อเขารู้ตัวว่าเขาจะไปสมัครเป็นผู้ แทน และในการบริหารราชการเขาก็จะเอาใจราษฎร โดยไม่ถือหลักในการ บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นที่ไปโดยถูกต้อง นั้นขอเป็นข้อสำคัญ เพราะฉะนั้น

LIERT

ถ้าเราไม่กำหนดเวลาไว้ในข้อ ๖ นี้แล้ว ผลในข้อนี้ก็จะเสียไป คือถ้าหากว่าข้าราชการคนใดตั้งใจจะไปสมัครแทน ก็จะทำกันได้เช่นกันก่อน เมื่อเมื่อลาออกไปก็จะมีครได้ นี่จึงจำเป็นที่เราจะต้องกำหนดเวลาไว้ ๖ ปี เมื่อได้กำหนดเวลาไว้หนึ่งปีแล้ว ก็เชื่อว่าจะไม่มีการประกาศคนใดที่จะทำอีกอีกสักได้บ้าง ๆ ใจเสียไปเวลาข้างหน้าอีกนาน ก็เป็นไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า เมื่อเรารับหลักการในข้อ ๕ นี้แล้ว ข้อ ๖ ก็เป็นอุปสรรคควบคุมกัน เพราะฉะนั้น ความในข้อ ๕ ที่ได้บัญญัติไว้ก็จะไม่สมควรประสงค์

นายเทพ โชติเมษิต : ข้าพเจ้าขอตอบท่านผู้แทนวุฒิสภาผู้เฝ้าว่า ข้าพเจ้าน่าจะเทียบแทนคนที่เขาไม่ยอมให้เทียบแทน ท่านตั้งญวนได้อย่างไรว่า คน ๒ แสนคนเขาไม่ต้องการให้เทียบแทน ส่วนมากท่านยังต่างประเทศ ห้าม ๑ ปีก็มี และห้ามข้าราชการประจำแค่ขาดไม่ได้แต่การเมืองข้าพเจ้ากลัวว่า ข้าพเจ้าเห็นด้วยเช่นนั้น เพราะเรามีการปกครองระบอบมานานหนักหนาแล้ว แต่เรามีผู้คนมากมายเหลือเกิน จะเลือกวุฒิสภา ๑๐๐ วุฒิสภาทำได้ แต่ของเรามีคนคนที่การบริหารราชการแผ่นดิน เปลี่ยนรัฐบาลทำตัวคนทำงานไม่ได้ แต่ที่ทำงานอยู่ก็อยู่นกไม่พอเพียง จะให้คน ๆ มาบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ท่านจะคัดเลือกเขาทำไม หรือท่านจะกันท่าท่านเดียวเช่นนั้นหรือ การเขียนกฎหมายนั้นเขียนเข้าข้างตัวเอง ข้าพเจ้าไม่เห็นชอบด้วย การเขียนบทเขียนเพื่อตัวเราเอง หรือเพื่อสภาผู้แทน หรือวุฒิสภา หรือเพื่อสภาว่าง ไม่ใช่เช่นนั้น เราบางเขียนให้ประโยชน์แก่ประชาชนเขา ที่ข้าพเจ้าเกลียดก็เพื่อให้ประโยชน์ ไม่ใช่แก่หมู่ข้าราชการอย่างเดียวนะ เพื่อระบอบนี้ และเพื่อประเทศชาติจะเจริญแค่นั้น ซึ่งก็จะเกิดวิกฤตการณ์ระหว่างข้าราชการเขานะ ข้าพเจ้ากลัว และจะขออย่าตั้ง ๆ จะมีอะไรเกิดขึ้นใหม่ ข้าพเจ้าจะให้เขาสไตรค์เช่นนั้นหรือ เพราะเหตุว่าการเขียนเช่นนี้กระทบกระเทือนจิตใจเขา และพูดเข้ามื่อ ๆ งามมาจะลำบาก

4 นายเจ้าจวดลัว เพราะเรือดองฟังข้าราชการประจำเป็นส่วนใหญ่ เมื่อมี
 4 อำนาจอะไรสั่งไปข้าพเจ้าไม่ทำก็ได้ และเดดโอดให้ยิงยากขยำนท่างบับ คือ
 4 ไปรคั่นกักค ไปรคเอาอกเอาใจซึ่งกันและกัน ข้าราชการ ๒ แดง - ๓ แดงคน
 4 เขาก็เห็นแก่เราบ้าง เราก็มองเห็นแก่เขาบ้าง ข้าราชการทำงานเพื่อประชาชน
 4 เราคือฟังข้าราชการเพื่อเห็นแก่ประชาชนเหมือนกัน เพราะฉะนั้น ขอไปรค
 4 อนุญาตถึงข้อนี้ ปัญหาแรกที่กรมวิชาการผู้หนึ่งบอกคือ ทมิฬเดิมโทรม
 4 มากเดดาน ให้ข้าราชการส่งบัตรคนย้ายกันไปแล้วไม่ไป แต่ใช้สิทธิพลไม่ได้
 4 แต่ตั้งย้ายกลับ ข้าพเจ้าบอกแล้วว่า เป็นเรื่องผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่ คือ
 4 รัฐมนตรี บอกตรงๆ อย่างนั้นดีกว่า การย้ายรัฐมนตรีไม่ตั้งแล้วใครจะตั้ง
 4 ผู้ที่ออกคือว่า เป็นนักการเมืองและทำให้สิทธิพลของข้าราชการประจำเสื่อมเสีย
 4 ข้าราชการทำของเขาจะมีอำนาจอะไรหนักหนา ถ้ายกเว้นข้าราชการการเมือง
 4 ว่ามาเท่าไรเขา แต่พวกนี้ไม่ยกเว้น กลับให้อำนาจ แต่ข้ากับข้าราชการ
 4 ประจำว่าข้าราชการประจำมีอำนาจทำอะไรกับเขาได้ นอกจากนักการเมือง และ
 4 รัฐมนตรี หรือโดยมากคือใครๆเป็นผู้ทำที่เห็นมากเห็นมาแล้ว ข้าราชการประจำ
 4 เองนั้นจะใช้สิทธิพลในหน้าที่ ที่ทางทิศของการให้ราษฎรเพื่อได้เสีย ท่านก็ยอม
 4 ทรมานแต่เดดเอากันเป็นผู้ตรวจการเทศบาล เป็นนายอำเภอใช้้อย่างนี้หรือเปล่า
 4 ก็ไม่ใช่อย่างนี้ เขาความศักดิ์รับเลือกเป็นผู้แทนขึ้นมา ท่านรู้แต่ใจแล้ว จะมา
 4 พูดอย่างโน้นอย่างนี้ไปได้ ท่านพูดก็ควรหนึ่งบอกคือว่า ถ้าหากว่าให้ข้าราชการ
 4 ประจำมาเล่นการเมือง ก็เป็นผู้เป็นฝ่ายเป็นพรรค อาจจะเป็นพรรคหนึ่ง
 4 พรรคใด คืออาจจะเป็นอ่าวรัฐบาลเป็นพรรคหนึ่ง และข้าราชการคนหนึ่งเป็น
 4 อีกพรรคหนึ่ง มีกฎหมายพรรคการเมือง ถ้าเมื่อจะห้ามอย่างนั้นก็ตาม มันก็มัน
 4 ยังกี่ท่านนักหรือว่า ข้าราชการบางคนเขาเห็นแก่รัฐบาล หรือเห็นแก่ฝ่ายค้าน
 4 ทั้งหมค เรืองนมนเป็นเรื่องของตัวเอง จะเห็นแก่ใครหรือไม่ มันเป็นเรื่อง
 4 ของदनคนของคน ก็จะมีบทหรือไม่ก็ตาม บางทีเห็นแก่พรรครัฐบาล
 4 บางทีก็เห็นด้วย บางทีก็ไม่เห็นด้วย ซึ่งเป็นปรกคของฉุญชน ทุกดงเรื่อง

กระโดดทอง กระโดดแก้ว กระโดดเพชร จะว่าข้าราชการประจำมาเล่นการแข่ง
แล้วก็ได้ประโยชน์ในทางตำแหน่งหน้าที่อะไรนั้น ข้าพเจ้าว่าไม่ใช่กันอย่างนั้น
ทางด้านของข้าพเจ้าเคยได้รับเลือกตั้งมาดำรงตำแหน่งอยู่ ข้าพเจ้าไม่
เคยใช้ในเรื่องสิ่งของเลย ข้าพเจ้าเคยเป็นเลขานุการ ข้าพเจ้าก็ไม่เคยใช้สิ่ง
และไม่อะไร เขาไม่เห็นให้อะไรแก่ข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าก็เป็นผู้พิพากษา
ออกมาแล้วก็กลับมาเป็นผู้แทน เรื่องที่ทางประธานเขังก่ออบรมมาได้แล้ว
ให้อะไรแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอกลับมาแล้วคนอื่นเขาก็ได้กินโภชนาการ ข้าพเจ้า
ไม่ได้อะไรสักนิด

ท่านบอกว่า เวลาข้าราชการไปสมัครเขาเอาของราชการไปใช้
ถ้าหากว่าโดยปกติแล้ว ถ้าหากว่าฉันไหนที่เขาไปโดยฉันไม่มีแล้วก็ถกถัก
ตามระเบียบแบบแผน ฉันตามได้เพียง ๔๕ วัน แต่ถ้าเกินวันลาไปก็เป็น
หน้าที่ของทางราชการ สัมผัสอย่างนั้น ก็คิดว่าวันลา ๔๕ วัน ผู้พิพากษาไม่
อนุญาตก็ไม่ไป ถ้าไปก็ขัดคำสั่ง ก็ได้ขอได้ ถ้าไปก็ลาได้ใคร ๆ ฉันไม่ใช่
นักการเมืองเลย การเมืองก็ทำได้เหมือนกัน

ข้อสำคัญอีกข้อหนึ่งที่ท่านผู้สัมมนานี้ ข้าพเจ้าได้ช่วยเรื่อง
มีหนึ่ง แต่ท่านกรรมการคนหนึ่งบอกว่า เวียงยุบสภาช่วยไม่ได้ เป็น
วิกฤตवाद ข้าพเจ้าว่าฉันแหละเป็นชะนวนได้เห็นว่า สมัยนั้น ๆ คนที่ถูกปลด
หรือรับบำเหน็จบำนาญไม่ถึงปี ก็สมัครไม่ได้ หรือคนที่ตั้งออกตั้งไป เมื่อยุบ
สภาที่สมัครไม่ได้ ข้าพเจ้าว่าได้ เพราะฉะนั้น ถ้าเขียนไปปรินแล้ว จะเป็น
การกระทบกระเทือนหลายบ้าน หลายมุม เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า
ขอได้โปรดก็ออกไปเสียเถอะ

๑๔.๕๐ น.

นายหยุด แสงอุทัย (เลขาธิการสภาการรัฐธรรมนุญ) : ผม
เห็นว่า นอกจากเหตุผลที่กรรมการเข้ามาแสดงนั้น ผมยังมีเหตุผลอีกอย่าง

LIART

หนึ่ง คือโดยระบอบประชาธิปไตยหนึ่ง เราต้องการให้บ้านเมืองของเรา
เจริญรุ่งเรือง ทันถ้าเราต้องการให้บ้านเมืองของเราเจริญแล้ว เราก็ต้อง
มีข้าราชการเป็นการอย่างที่เขาหมักกฤษ เรียงผมเห็นว่า เป็นการสำคัญ
มาก คืบเห็นการเลือกตั้งข้าราชการไม่ว่าจะไปได้เสมอไป และเมื่อไม่
ได้เลือกตั้งมารับราชการอีก ก็เป็นอย่างไร สมมติว่า ไม่ได้เลือกตั้งมาอีก
ก็ต้องเข้าพรรคใดพรรคหนึ่ง แต่ถกกลับมาแล้วจะเป็นอย่างไร ความจริง
ข้าราชการนั้นต้องเป็นกลาง ต้องรับใช้เขาโดยสุจริต เพื่อเห็นประโยชน์แก่
ส่วนรวม อย่าฝักใฝ่กับพรรคใดพรรคหนึ่ง

อีกอย่างหนึ่ง เมื่อสะกนทานสมาชิกผู้เกี่ยวข้องโดยบอกว่า ข้าราชการ
อาจจะเห็นด้วยกับรัฐบาล ซอนซาเขาเห็นว่า เป็นเรื่องของดวงจิตต่างใจ
ข้อสำคัญเขาไม่แสดงออกมากว่า เขาเป็นกลาง และเขาเป็นข้าราชการของชาติ
โดยจันเองจะเห็นได้ว่า ระบอบประชาธิปไตยของอังกฤษจึงได้เจริญ
รุ่งเรืองมาก การที่เราจะเล่นการเมืองนี้ ใคร ๆ ก็รู้ว่า เช่นออกไปแต่
ตั้งต้นไม่ได้ ถ้าหากว่า จะให้เล่นการเมืองสมัครได้แล้ว เมื่อไม่ได้ก็ย้าย
ราชการกันต่อไป อย่างนี้ไม่เป็นธรรม เพราะว่า แยกได้กับเงินเดือนที่
ราษฎรเขาเสียภาษี แต่ถ้าหากว่า แยกสมเช่นนี้แล้ว แยกตั้งคิดว่า พรรค
หนึ่งพรรคใดจะสนับสนุนแก่ผู้น้อยเพียงไร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้
จิตใจแก่ใจเราไป ผมนึกว่า กรมมาธิการขอเวลา ๑ ปีนี้ ที่นับว่าดีแล้ว
คือขอให้เขาได้ตัดสินใจของเขาว่า จะเล่นการเมืองหรือไม่ ถ้าจะเล่นก็ออก
เสียก่อน แล้วตั้งต้นมาพิจารณาว่า ต้องมีความคิดเห็นอย่างไร แต่ถ้าออกมา
ทันที แยกก็ตั้งตัดสินใจในขณะที่เป็นข้าราชการอยู่ อย่างนั้นนับว่า น่า
เสียหลายมากกว่า จึงอยู่ เมืองเราในเวลานี้ยังไม่มีคนดีเท่าไรนัก แต่ใน
เวลานี้เราก็ได้มีระบอบประชาธิปไตยมาแล้วตั้งแต่ปี ๒๕ - ๒๖ เป็นต้น คือ
เราแยกข้าราชการประจำกับการเมืองออกจากกันให้เด็ดขาด ความได้ที่เรา
ให้ข้าราชการประจำมาเล่นการเมืองแล้ว คือว่า มาสมัครแล้วไม่ได้ ก็กลับ

LIRT

เข้ามารับราชการอีกอย่างเต็ม ที่จริง ก็ไม่มืที่จะเสื่อมเสีย แต่เราคิดว่า การเมืองจะมาเล่นกับเราเสียด้วยซ้ำไป เราไม่ต้องกลัว อย่างน้อยก็เป็นความ รู้สึกของข้าราชการ คือใครเป็นนายเราๆ ไม่เป็นมิตรเป็นศัตรูของใคร เราคงหน้าคงตาทำงานไป คือว่า เราไม่มีความมักใหญ่ใฝ่สูง ส่วนที่ทำงานว่า การเมืองล้มครืนได้ นั่นก็เป็นอาชีพทางการเมือง แต่ก็เป็นธรรมดาอยู่เอง แต่สำหรับข้าราชการประจำ เราถือว่า เราจะคับหน้าแค้ไหน แต่เวลาเดียวกัน เราในฐานะของเราแน่นอน ทว่าแน่นอนนักคือว่า ถ้ามีพระราชบัญญัติกักกัน ให้พอข้าราชการประจำเป็นกลางจรงๆ จะเป็นประโยชน์ ผมนักว่า ครบใบไม้ของไทยแยกข้าราชการประจำกับการเมืองไม่ออกแล้ว ครบใบไม้ ระเบียบการปกครองประชาธิปไตยของเราจะไม่ก้าวหน้า โดยที่คนนั้นเล่น การเมือง เคียวคนนั้นเล่นการเมือง แต่เคียวก็กลับเข้าไปอีกไม่มืที่สุด

๑๘.๕๕ น.

หลวงอังคณานุรักษ์ : กระผมได้ฟังท่านกรรมการฯ แข็งกร้าง ไม่หายข้องใจ คือท่านบอก ว่า การที่คดีพิพาทของข้าราชการไว้หมิ่นหมิ่น เป็นประชาธิปไตย ผมเห็นว่า ตรงกันข้าม เมื่อเขาพ้นตำแหน่งข้าราชการ มาแล้ว เขาก็ในฐานะเป็นคนไทยคนหนึ่งที่มีสิทธิในทางการเมืองเสมอ กับคนอื่น ๆ ทำไมเราจึงหวัดเกรงข้าราชการมากนัก กระผมเห็นว่า อิทธิพล ของข้าราชการมีไม่มาก เพราะฉะนั้น ข้าราชการไปเลย เราถูกข้าราชการ มากเกินไป ความจริงนั้น กระผมเห็นว่า ผู้ที่เลอะถิ่นด่าค้เบียดผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เลือกตั้งก็เลือกคนที่ จึงจะได้คนดี ถ้าคนเลวๆ ไม่เป็นแล้ว อย่างไรเสียเราก็จะไม่ได้นักที่สมควรปรารถนา ด้วยเหตุนี้จึงคิดว่า ควรเปิด โอกาสให้เด็กตามความพอใจเขาบ้าง ทำไมจึงตัดสิทธิ์ข้าราชการเกินไป แล้วท่านไปครัดถักว่า เขาก็กินใบไม้หนึ่ง ความจริง มันไม่ใช่มีเคียว เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้คลอดออกไป ก็จะมีการเลือกตั้งใหม่ ๒๑ กว่าคน

LIART

ข้าราชการทุกคนไม่มีสิทธิ ไม่มีโอกาสเลย ที่จะมาสมัครเพราะไม่ครบมี
เราจะต้องรอกัน ๔ ปี หรือ ๕ ปี จึงจะสมัครได้ นั่นหมายความว่า กติกาที่เราที่มี
มันไม่ใช่แค่ข้อ มันถึง ๔-๕ ปี เพราะฉะนั้น ทายกจะขอร้องกรรมการ
พิจารณาให้คะแนน เขาจะ หากว่าท่านจะกินข้าราชการไม่ให้เข้ามาพัวพันกับ
การรับเลือกตั้ง กติกากฎหนึ่งมีข้อเสีย เขาเพียงว่า เขาตาออกแล้วก็แล้ว
กัน ข้อแต่เพียงเท่านี้ ไม่ใช่ว่า ผมจะไปประจบประแจงใคร ผมเองก็ไม่
ถนัดเข้าไปอีก

นายเกษม คำรงบุตร : ที่กระผมตกชั้นมานานไม่ใช่ว่า ก้านหรือ
ต้นมันสั้น แต่ว่า ใครจะขอเรียนถามท่านกรรมการว่า เพราะว่า ยังมี
บุคคลอีก ๒ จำพวก ที่อนุมาตรา ๖ ในมาตรา ๘๐ ไม่ได้มีไว้ คือว่าพนักงาน
งานเทศบาล ซึ่งมีฐานะคล้ายคลึงกับข้าราชการประจำ และได้ประกอบธุรกิจ
ของรัฐเช่นเดียวกับข้าราชการประจำ ซึ่งอนุมาตรา ๖ นั้น ไม่ได้คุ้มครอง
ถึงเลย ถูกประการหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
ได้บัญญัติไว้ว่า ข้าราชการพลเรือนมีอยู่ ๕ ประเภทคือ ข้าราชการการเมือง
ข้าราชการพลเรือนสามัญ ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ข้าราชการพลเรือน
วิเทศนิคม และข้าราชการพลเรือนในพระองค์ นอกจากข้าราชการ
๕ ประเภทนี้แล้ว ยังมีบุคคลอีกจำพวกหนึ่ง คือพวกซึ่งเป็นลูกจ้างของรัฐ
แล้วบุคคลจำพวกนั้นก็กระทำธุรกิจของรัฐ เช่นเดียวกับข้าราชการประจำ
เหมือนกัน ถ้าจะมองในแง่ข้อพิพาทคดี หรือไม่ได้โยงกับการเมืองก็ บุคคล
ทั้ง ๒ จำพวกนั้นก็ควรจะห้ามเช่นเดียวกัน แต่ว่า ในอนุมาตรา ๖ ไม่ได้บัญญัติ
ห้ามไว้เลย จึงใคร่เรียนถามกรรมการว่า บุคคลทั้ง ๒ จำพวกที่กระผมได้
เรียนถามนั้น จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่

เลขาธิการสภาวิจัยธรรมนุญ : สำหรับพนักงานเทศบาล ก็
ไม่ขอห้าม ส่วนเรื่องข้าราชการประจำก็มีอยู่แล้ว คือว่านอกจากข้าราชการ
การเมือง ส่วนอุกฉ่าง แม้จะสมัครก็ไม่ห้าม

พระยาอรุณพิทยพิศาล : ได้พูดกันมาตั้งแต่ว่างานนั้น ด้
ช้วนานแล้ว ขอให้งมติ

มีสมาชิกรับรอง

ประธานสภาวิจัยธรรมนุญ : ไม่มีผู้ใดอภิปรายต่อไป ข้าพเจ้า
เสนอให้งมติ ผู้ใดเห็นว่า ควรจะคัดค้านมาตรา ๕ และ ๖ ตามที่ผู้เสนอเป็
ญัตติ โปรดลุกขึ้น

สมาชิกยกมือ ๕ คน

ประธานสภาวิจัยธรรมนุญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดลุกขึ้น
สมาชิกยกมือ ๑๗ คน

ประธานสภาวิจัยธรรมนุญ : มีผู้เห็นว่า ควรจะคัดค้านมาตรา
๕ และ ๖ ออก ๕ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑๗ เสียง เป็นอันไม่ตัด พระชัยบัญชา

๑๔.๕๕ น.

พระชัยบัญชา : แถลงกระแสมติที่ว่า ควรจะอภิปรายต่อไปอีกนิด
ลักษณะคล้ายกัน คือเดิมคำว่า “ลา” ลงในร่างคำว่า “ได้” คือว่า
“ได้ลาออก” คือว่าคงจะมองเห็นว่า การที่ควรมารานขึ้น เพื่อบังกัน
เล่ห์เหลี่ยมของข้าราชการที่ดำรงรับราชการ แล้วหาข้อพิพาทในขณะนั้น
เพราะฉะนั้น ถ้าตัดห้ามไม่ให้ไปสมัครเป็นคู่แข่งในระยะ ๗ ปี แต่ทว่าข้าราชการ
ที่ตัดต้องออกบาราลักษณะ เช่นให้ยึดถกควมเกี่ยวข้องอื่นๆขึ้น ไม่มีการจะไ
ความที่บุคคลนั้นแปรญัตติ เพราะฉะนั้น น่าจะให้อภิปรายเสียก่อน

ประธานสภาวิจัยธรรมนุญ : ได้

พระชัยบัญชา : ของคุณทองม้วน เป็นรูปเดียวกัน

LIART

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : คุณพระอภิปรายขอเติม หรือ
 ความผิดในการเมือง

พระชัยบุญญา : นนช เถลั่วกระผมคิดว่า คุณของมัจฉนค้าย
 คุณเทพเมษกัน เถลั่วกระผมอยากจะต้องกัน เพราะมันรูปเดียวกัน แต่มี
 ความหมายคนละอัน จะให้อภิปรายต่อไปไหม หรือเขาของเถลั่วกระผม
 แต่เถลั่วกระผมคิดว่า ของคุณของมัจฉนค้าย คือความมุ่งหมาย

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เอาเถอะ

พระชัยบุญญา : มิได้ คือให้เถลั่วกระผมอภิปรายต่อไป คือว่า
 ญาติของคุณของมัจฉนค้ายกับคุณเทพเมษกัน คือเปลี่ยนความมุ่งหมาย
 คนละอย่าง ของกระผมขอเติมว่า "หรือความผิดในทางการเมือง" คือว่า
 ผู้ที่ทำความผิดด้วยกันนะ จะเพราะผู้ทำความผิดฐานประมาท สมคคิว่า
 ความผิดทางการเมือง ไม่ใช่ต้นคานผู้ร้าย เขาจะเกิดขึ้นด้วยความคิดเห็น
 ไม่ตรงกันในการกระทำ ประชาธิปไตยเราต้องเปิดโอกาสให้ให้แก่วิชาการ
 ที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เพราะฉะนั้น ในทางประชาธิปไตย ผู้ที่คิดโทษ
 ในทางความคิดเห็นไม่ตรงกัน ควรจะได้รับยกเว้น เพราะฉะนั้น กระผม
 จึงขอคัดออก

พระยาอรรถกวียัณพนธ์ (กวีรมานิการ) : ถ้าเราสามารถ
 จะเขียนยกเว้นได้ถึงความประสงค์ของท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง กวีรมานิการก็
 เห็นด้วย แต่ว่าความผิดทางการเมือง เป็นศัพท์ที่ยาวแต่ประเทศไทยเรา
 เลย แม้แต่ภาษาประเทศทุกประเทศ ถ้าท่านอ่านกฎหมายระหว่างประเทศ
 แผนกคดีอาญาแล้วก็จะเห็นว่า คำๆนี้เป็นคำที่ตกลงกันเหลือเกิน ฉะนั้น
 หัวผิดทางการเมือง บางคนก็ชื่อว่า ความผิดที่ผิดมาในทางการเมือง
 ก็คือเป็นความผิดในทางการเมือง บางคนก็ชื่อเขาผิด บางคนก็ชื่อเขาทั้ง
 ทั้งผิดเป็นความผิดทางการเมือง ยิ่งกว่านั้นยังเป็นปัญหาว่า ความผิดในทาง
 การเมือง โทษปรกติไม่ใช่ความผิดในทางการเมืองทั้งๆ เป็นคนว่า คนที่

LIRT

ทำการปฏิวัติ เราว่าเป็นความผิดในทางกรรมเมือง แต่ว่าการทำปฏิวัติจะต้องกระทำผิดอย่างอื่นพ่วงเข้าไปด้วย เป็นต้นว่า ชาวกรุงฆ่ากันได้ ชาวจะตองทำการปล้นถนน ชาวจะตองเขารพยกันอื่นไปไต่ โดยที่ไม่มีใครจำเช่นนั้น เมื่อความผิดอื่นพ่วงมาด้วยแล้ว ใครเป็นผู้ผิด สมมติว่าเราบอก ว่า ความผิดมาตรา ๑๐๔ ของกฎหมายอาญาเป็นการเมืองแล้ว แต่การทำผิดตามมาตรานี้ เป็นการกระทำผิดอื่นพ่วงเข้ามาด้วย เราจะวินิจฉัยอย่างไร แม้แต่ว่าที่ปฏิวัติกันในงานาประเทศเขานิยม ยังไม่ตั้งผู้ร้ายทางกรรมเมือง นัยยังเป็นปัญหาอยู่ยากว่า อะไรเป็นความผิดทางกรรมเมือง ซึ่งบทนี้กับขบไม่แตก ฉะเพาะอย่างยิ่ง ประเทศไทยเรายังเคยพูดความผิดทางกรรมเมือง แต่ว่ายังเข่าใจวี่ว ๆ ความผิดในทางกรรมเมือง เป็นคำที่ยังไม่รับรองกันแน่นอน และยังไม่มีบทกฎหมายอะไรแน่นอนที่ตราไว้ แล้วเรายังเข่าค่านมาไซ้ไม่ได้

พระชัยปัญหา : กระผมคิดว่า ถ้ามหากว่าเราใช้ว่าความผิดทางกรรมเมืองเป็นการวางเกินไปแล้ว ถ้าน่าจะตองพิเคราะห์ถึงว่า ความผิดอย่างนั้น เช่นในระบอบประชาธิปไตยสมมติว่า บางขณะรัฐบาลเกิดปฏิบัติงานเหลวแหลก แล้วพรรคการเมืองฝ่ายค้านเข่าไปโดยนพุดกลางถนนถึงความผิดของรัฐบาล แล้วถูกจับไป แล้วพิพากษาว่ามีความผิดตามมาตรา ๑๐๔ ความผิดอย่างนี้กระผมคิดว่าน่าจะถือเอา เมื่อเข่าออกจากการเลือกตั้งให้เข่าผิดกรรมเมืองคงเป็นผู้แทนได้ทันที ชาวเข่าเห็นว่ากรรมเมืองอย่างนั้นนักวางเล็ดเอเกิน ถ้ากรรมราชการจะไปตองหาตัวใครใคร่พิพากษ์ก็มีความหมายโดยฉะเพาะได้แต่อกษ์ยอมเป็นองค์

พระยาอรรถการยี่นพนธ์ (กรรมราชการ) : กรรมราชการที่รู้สึกเห็นใจผู้ปฏิวัติที่สุด และทั้งกรรมราชการเอง ฉะเพาะอย่างยิ่งคือ ชาวเข่าเองที่รู้สึกเป็นอย่างยิ่งเหมือนกันว่า นักการเมืองบางคนตองถูกจำขังมา แทนที่จะเป็นผู้ที่ถูกคุมขังเหี้ยมตหยาม แต่กลับจะเป็นผู้ก่นด่าสรรเสริญก็มีมาก คนเหล่านี้ไม่วางจะตองถูกตติตติขเสีย เพราะฉะนั้น ถ้ามี

LIRT

พารได้ที่เราจะเขียนได้แล้ว กรม เขาก็เห็นด้วยทันที แต่เขาเราเขียนอย่างนี้แล้วต้องเขียนหลายหน้ากระดาษ บัญชีหาเหล่านี้มันปัญหาใหญ่ และถามมายแต่เขียน เมื่อเรากล่าวที่เป็นคำทนายโดยเฉพาะไม่ได้ ให้เป็นการเหมาะสมแล้ว เพราะโดยที่ความผิดทางการเมืองนั้นมันก็จะมีความผิดอย่างอื่นมาผสมด้วย อย่างนี้แล้ว กรมมาธิการจึงรู้สึกสนใจที่จะเขียนไว้ เช่นนี้ เมื่อได้ดูรัฐธรรมนูญประเทศต่าง ๆ แล้ว ก็ไม่ได้เขียนยกเว้นไว้

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : อนุมาตรา ๕ แล้ว

นายเทพ โชติพันธุ์ : ข้าพเจ้าก็ขอเติมไว้ใหม่เช่นกัน แต่ถึงอย่างนั้นข้าพเจ้าก็สนับสนุนผู้แปรญัตติได้ คือข้าพเจ้าขอให้เติม “เว้นแต่ความผิดทางการเมือง” เหมือนกัน. แต่ยังไม่ได้แปรไว้ก่อนเท่านั้น

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : แต่ท่านสนับสนุนได้

นายเทพ โชติพันธุ์ : ตัวอย่างนั้นตกลง ข้าพเจ้าว่า กรมเขียนเสนอนี้ไม่ต้องเขียนมาก “เว้นแต่ความผิดทางการเมือง” ข้าพเจ้าว่าเขียนได้จริง ข้อปฏิบัตินั้นเราจะไม่ได้เต็ม ๑๐๐% แต่ได้เพียง ๕๐% ข้าพเจ้าก็เอาบัญชีหาเราถกเถียงกันอยู่เวลานั้น แม้แต่การตั้งผู้ว่าฯ ขามแก่น ท่านเองก็รับว่าความผิดทางการเมืองตั้งไม่ได้ แต่ท่านก็ถามว่าร้อยก็พันรายแล้วก็ยังทำได้ เวลานี้ทุกประเทศก็ตั้งกันได้ ถ้าเขาจะตั้งกับบอกว่าไม่ใช่การเมือง ถ้าเขาไม่ตั้งกับบอกว่าเป็นการเมือง มันก็ทำได้ แม้มันจะไม่ได้ ๑๐๐% ข้าพเจ้าว่า ๕๐% ก็เอาแล้ว และถามเรื่องอุปถัมภ์นั้นเราก็เคยถามของเขาวัวที่เขาได้กระทำผิดนั้นเป็นความผิดเอกชนหรือมหาชน ถ้าทำผิดต่อการเมืองเป็นส่วนใหญ่ แม้จะปล้นธนาคารเขาเงินมาทำผิดทางการเมือง คือทำการปฏิวัติ ทำอะไรทำไม่ได้ ถึงแม้จะขอช้อว่าเป็นนักปล้น ข้าพเจ้าจึงบอกเขาเขียนได้ แต่ข้อปฏิบัตินั้นยาก แต่เอาเพียง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ข้าพเจ้าก็ยังคงกลัวไม่เขียนเสียเถิน ข้าพเจ้าเห็นใจท่าน ตัดถูกในเรื่องการเมืองและเคยมีคนถึง

LIRT

กันอยู่คนละถนน ถ้ามีเกียรติยศอะไรจะไม่ให้สัมผัสอย่างไร ขอให้กรรมการ
จัดการได้โปรดรีบไปตัดเถิด ถ้าเขย็นอนผมไม่โลกเขาไปเขย็นอนหลัง

พระยาอรรณพราชวินัยพณิช (กรมราชการ) : กรมราชการเห็น
ใจแต่ไม่รังเกียจ พอจะทำได้ แต่ว่าในเรื่องนี้กรมราชการได้พิจารณาแล้ว
เพราะเหตุว่าเห็นด้วยกับผู้แปรญัตติ แต่ใจก็เป็นค่างานนี้ ไม่อยากจะให้ทำ
เหตุนอกกติกาแต่อย่างใด แต่ท่านกล่าวว่ ในเรื่องซึ่งผู้ร้ายข้ามแดนเขากล่าวว่า
ความผิดทางการเมืองนั้นเขาเขียนได้ การซึ่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นดีหิของประ
เทษที่เขารับค่าขอ ในอันที่จะส่งหรือไม่ส่งนั้นเขาพิจารณาได้ เพราะฉะนั้น
เมื่อมีกรณีเช่นนี้ เขาก็มีอำนาจจะตัดสินได้เด็ดขาด และเขาก็เป็นกรณีไป
แต่ถ้าตัดสินของเขาเด็ดขาดไม่มีปัญหา แต่ว่าการสัมผัสเขาเป็นผู้แทนนั้นมี
ระยะหลายระยะ เป็นต้นว่า ชั้นสัมผัสรับเลือกตั้ง ข้าหลวงประจำจังหวัดจะทำ
อย่างไรในเมื่อความผิดทางการเมือง เมื่อมีใครวิเคราะห์ได้แน่นอนแล้วจะ
รับหรือไม่รับ สัมผัสอาจรับไปแล้วไม่ถูก เพราะความผิดนั้นไม่ใช่ความ
ผิดทางการเมือง การเลือกตั้งอันนั้นอาจจะไม่มีผู้ซึ่งตัดสินว่าเป็นการเลือกตั้ง
ที่ไม่ชอบ เพราะว่ามีสัมผัสรับบุคคลที่ไม่ผิดหิสัมผัส การเลือกตั้งที่
ไปแล้วก็เสียไป กรมราชการถึงแม้จะเห็นด้วยกับท่านผู้แปรญัตติก็ตาม แต่
รู้สึกว่ถ้าเมื่อมีความไม่แน่นอน แล้วเขียนไว้เป็นอันตรายศการปฏิบัติเช่น
กรมราชการขอรับไว้ในฐานะที่จำไม่เขียน เพราะเขียนแล้วก็ตั้งปฏิบัติได้
จริง ๆ และโดยปกติถ้าอะไรปฏิบัติได้โดยไม่ถูกต้องแล้ว อาจจะเป็นปัญหา
ยุ่งยากก็ไม่สมควรจะเขียนไว้

๑๙.๐๗ น.

พ.ต. หลวงสวัสดิ์ชยานการ : กระผมทบทวนประวัติของกรม
เป็นผู้ซึ่งต้องโทษทางการเมืองมาแต่ และก็ได้มีพระราชบัญญัติรับโทษ
กรรมเป็นอันยุติกันไปแล้ว เพราะฉะนั้น ก็อยากจะกราบเรียนด้วยว่ คำว่

โทษทาง การ เมือง ที่ กระฉก ฉวยก จะ กัด คอย ย่าง ขวาง ที่ ประเทศ เป็น เจ้า
 กระทำ กั้น มา คำว่า โทษ สำหรับ การ เมือง นั้น เขา ให้ ผู้ พหุ ชน เป็น คน ใช้
 คุย กัน ซึ่ง ชาว ตอง ไป ว่า เป็น โทษ การ เมือง หรือ ไม่ ก็ มี บ่อย ๆ ใน เมือง
 ฤๅไน ซึ่ง มี พหุ ชน คน ย่อม จะ เห็น ว่า ชาว ตอง แรก แต่ กัก ท้า การ ประ ทิด ประ ทหาร
 รัฐมนตรี หรือ นาย กวี รัฐมนตรี มี ค่อย ๆ ทั้ง นาย กวี รัฐมนตรี หรือ รัฐมนตรี ผู้ น้อม
 ความ รัก ความ ซื่อ กัก ตาม แม้ กระนั้น ผู้ ชื่น ชม ความ เห็น ตรง อาจ ทำ ลาย พหุ
 รัฐมนตรี หรือ นาย กวี รัฐมนตรี ได้ เมื่อ เป็น เช่น นั้น แล้ว การ พหุ ชน ของ
 ผู้ พหุ ชน อาจ เป็น จะ ต้อง พิจารณา ไป ว่า เป็น ทาง การ เมือง หรือ ไม่ หรือ มี
 เหตุ หมอง ใจ ใน ทาง ส่วน ตัว ซึ่ง เขา ยก ชม พิจารณา มาก เมื่อ เห็น ว่า ไม่ มี
 เจตนา เป็น ใน ทาง ส่วน ตัว เขา ก็ ยก ให้ เป็น ใน ทาง การ เมือง เช่น การ ฆ่า รัน
 นาย กวี รัฐมนตรี เท่า ที่ กระฉก อยู่ ใน ประเทศ เป็น เห็น เขา ดัง โทษ กัน ๒-๓ คน
 ก็ ไม่ เคย เกิน ๓๐ มี สัก คน เดียว และ ดู เหมือน จะ กัด โทษ ใน ราว ๕-๖ ปี
 ซึ่ง คิด ใน ทาง การ เมือง และมี สัก ที่ ที่ ได้รับความ ผิด ชด ษา บาก ว่า นัก โทษ อื่น ๆ
 คอย อยาก จะ เรี่ย น คำ สำหรับ ท่าน กวี รัฐมนตรี ว่า ถ้า หาก จะ เติ ม คำ ว่า “โทษ
 ฐาน ทาง การ เมือง ซึ่ง พหุ ชน ชัด คัด ชาว ตอง ไป” ถ้า หาก ว่า จะ เป็น เช่น นั้น
 กระฉก นี้ กว่าจะ พก จะ เกิด มี ภูเขา เช่น นี้

พระยา อรรถ กวี วิชา พันธุ์ (กวี รัฐมนตรี) : ตาม ที่ ท่าน ยก เขา
 กฎหมาย ของ ต่าง ประเทศ ซึ่ง มี พหุ ชน พิจารณา นั้น ใน ส่วน นั้น ชาว เจ้า กัก ยาก จะ
 กัด ว่า เมื่อ ท่าน กัด ว่า แล้ว คำ เป็น จะ ต้อง กัด ว่า ใน ต่าง ประเทศ ซึ่งมี เหมือน
 กัน ทั้ง คำ ให้ ชาว ใน เรื่อง ความ ผิด นั้น จะ เป็น ความ ผิด ใน ทาง การ เมือง
 หรือ ไม่ เช่น กฎหมาย บาง เยี่ยม เขา ก็ กัด ว่า ว่า ถ้า กระฉก เป็น มี ภูเขา
 ขอ ให้ ตั้ง ผู้ ร้าย ชำ เมื่อนั้น ความ ผิด นั้น เป็น ความ ผิด ใน ทาง การ เมือง หรือ ไม่
 ก็ กัด เป็น ผู้ ชำ เมื่อนั้น เขา ก็ กัด ว่า ว่า แต่ ขอ ให้ เรี่ย น กัด ว่า กวี รัฐ
 มนตรี ใน รัฐธรรมนูญ ถ้า เขา เข้ายก นั้น มา ก็ จะ ต้อง มี หัก ไป ว่า จะ ให้ กัด
 เป็น ผู้ ชำ เมื่อนั้น ก็ จะ ทำ ความ ผิด นั้น ว่า ความ ผิด นั้น เป็น ความ ผิด ใน ทาง การ

LIRT

เมืองหรือไม่ ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด และการได้ผลในทางปฏิบัติมันต่างกัน
 คือว่าในเรื่องที่ให้ผู้ร้ายข้ามแดน ความผิดใดเป็นความผิดในทางกฏหมายเมือง
 แล้ว ไม่ว่าจะความผิดนั้นจะสมควรหรือไม่สมควรประการใด เขาไม่สั่งให้
 เขาถือจำคุกนั้นทำความผิดในทางกฏหมายเมือง เป็นการแข่งขั้วต่ออำนาจการ
 ปกครองแล้วเขาถือจำเป็นการปฏิบัติต่อรัฐ ไม่สั่งได้ มันเมื่อจะพิจารณา
 ว่าทำกฏหมายผิดหรือไม่ประการใด แต่ถ้าเราเขียนรัฐธรรมนูญเช่นนี้ ผู้ผิด
 ในทางกฏหมายเมืองนั้นข้าพเจ้าเห็นด้วย แต่กรรมวิธีการที่เห็นด้วยมีหลายท่าน
 ที่คิดว่าความผิดในทางกฏหมายเมือง ในกรณีที่เป็นเหตุอันควร ได้รับความยินยอม
 ของกษัตริย์ก็ยอมรับเหมือนกัน แต่เราอย่าลืมว่า ความผิดในทางกฏหมายเมือง
 ที่ไม่ก่อความเสียหาย เช่น ถ้าเราไปเขียนรัฐธรรมนูญเช่นนี้จะสนับสนุนในการ
 ก่อทำเช่นนี้ซึ่งมีทั้งทางดีทั้งชั่ว เราจะตั้งพิจารณาถึงการตั้งผู้ร้ายข้ามแดน
 เราไม่ต้องพิจารณาอย่างอื่น ประเด็นจะว่ากันเป็นอย่างนี้ไม่ได้

๑๕.๑๒ น.

พระยาสุรธรรมราช : ข้าพเจ้าคิดว่าตามหลักกฎหมายต่างประเทศ
 เราไม่ถือการที่จะวินิจฉัยได้ว่า อะไรเป็นความผิดทางกฏหมายเมือง อะไร
 เป็นความผิดธรรมดา ยกตัวอย่าง ผู้จะทำกฏหมายเมืองสำหรับเขาคนไปเลือกตั้ง
 หรือไปก่อการจลาจล ไปปล้นแย่งกัน เช่น ไปฆ่าคนเช่นนี้ เห็นได้ชัด ๆ
 ไม่ใช่กฏหมายเมือง เป็นความผิดธรรมดา แต่ถ้าการเมืองแล้วต่อสู้กัน โดยปกติ
 ในหน้าที่ทางกฏหมายเมืองเหล่านี้มีหลักที่เขาจะวินิจฉัย ถ้าไม่เหตุใดเราจะไป
 ได้ใจไม่ได้ในทันที ท่านคิดว่าเวลาไปเลือกตั้งจะลำบาก เราจะวางหลักการ
 ไว้ว่า ผู้ที่ผิดเช่นนี้คือโทษจำคุก ๖ เดือนในการที่จะสมัคร
 ก่อตั้งพรรคเงาประชาชน ให้ศาลชี้ขาดว่าผู้ผิดการเมืองหรือไม่ มีหลัก
 อย่างนั้น ถ้าไม่เราจะไม่ได้ใช้ และกรรมวิธีการเห็นว่าการได้ใจผู้สมัคร

LIRT

ประโยชน์มาก กฎหมายตั้งผู้ร้ายข้ามแดนก็ยังได้ไว้ดี ทว่าในจะใส่ไม่ใส่
ในนั้น

พระยาอรรถการวิสัยพันธ์ (กรมอาชกร) : ตามที่ข้าพเจ้า
กล่าวเมื่อก่อน ข้าพเจ้าก็นึกว่าท่านน่าจะเข้าใจ แต่ท่านยังไม่เข้าใจ ข้าพเจ้า
ขอขยายอีกทีหนึ่ง คือความผิดทางกรรมเมือง นอกจากความยุ่งยาก ก็คือจะ
พิจารณาให้ตั้งไปแน่แท้ได้ว่าจะไรเป็นความผิดทางกรรมเมือง ก็ยังเป็นปัญหา
อีกชั้นหนึ่งว่า เป็นความผิดทางกรรมเมืองหรือไม่ก็อีกชั้นหนึ่งด้วย สมมติ
ว่าอย่างนั้น ข้าพเจ้าขอขยายตัวอย่าง หนึ่งว่า คน ๆ หนึ่งไปฆ่ารัฐมนตรีคนหนึ่ง
เข้า โดยไม่มีเหตุโกรธกันเป็นส่วนด้วยเลย คนนั้นต้องการทำในทางกรรมเมือง
แท้ ๆ ที่เดียว แล้วเข้ามาใส่ตุลาการที่จะทำเช่นนั้น แต่เหตุผลทำไม่ได้สมควร
ซึ่งใคร ๆ ก็เห็นว่าไม่สมควร แล้วรัฐมนตรีคนนั้นเป็นคนดีแล้วจะเป็นประ-
โยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป น้อย่างนั้น เราจะต้องยอมรับในทางกรรมเมือง
ตัวคนหรือไม่คนนั้นทำผิดทางกรรมเมือง เราแยกไม่ออก ถึงแม้จะแยก
ออก ความผิดทางกรรมเมืองอันนี้คนก็ไม่ควรมี อย่างนั้นเราจะไปเขียนรัฐธรรมนูญ
อนุญาตอย่างไรว่าเอาที่ ดีไม่ดีไม่เอา ขอยกไม่ได้ อย่างนั้น

พระยาปรีชานฤเบศร์ : ท่านกรรมาธิการได้เห็นใจ ขาดประธาน
โทษ เรียกชื่อตัวว่าร้าย ๆ พระชัยบุญญา ในการที่ขอแก้ แต่กรรมาธิการ
บอก ว่า ไม่รู้จะคิดคำอะไรใส่ไป แต่ก็ไม่รู้ว่าคำใดจะไรเป็นกรรมเมือง ข้าพเจ้า
ยืนยันนั้น จะขอรับประธานชี้แจงในวาทกรรมหน้าที่เป็นหมอดความว่าทำได้ แต่
เบื้องต้นขอให้คิดเจตนาธรรมณเดียวกันว่า ในข้อ ๕ เดิมผู้ถูกจำคุกโดยคำ
พิพากษาโทษจำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความ
ผิดที่เป็นโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษอันดีโทษ ข้อ ๕ เดิมก็เป็น
ข้อ ๕ ขี้เขียดซึ่งคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป โทษให้พ้นโดยมายุัง
ไม่ถึงห้าปีก็ให้พ้นแต่อย่างใด เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท กว่ห้าปี

เพื่ออะไร สมมติเพื่ออะไร ข้าพเจ้าเข้าใจว่ามีคดีคดีกักกัก ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสมมติท่านไม่ต้องการเอาโจรผู้ร้ายเป็นผู้แทนราษฎร ท่านเขียนต้อยไปว่า คนที่มีผิดค้างการเมือง เป็นโจรผู้ร้ายหรือเปล่า เปล่า ความคิดไม่ตรงกัน ฝ่ายหนึ่งมีโปติศ ทหาร จับไปตัดสินขังเท่านั้น ไม่ใช่โจรผู้ร้าย โจกรวม ชูเชิญ ที่ผู้เสนอขอแปรพักตร์ชัย & เขาว่าต้องคำพิพากษา โจกรวมจะเอาอะไรมาซิ ผิดการเมืองหรือไม่การเมือง ข้าพเจ้าว่าคำพิพากษานั้นแหละเป็นเครื่องสั่งการเมืองหรือไม่การเมือง ข้อ & เดิม ผู้ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาโทษจำคุก คำพิพากษามีว่าจำคุกอะไร นั่นเป็นข้อที่ชื่อว่า ข้อการเมืองหรือไม่การเมือง เริ่มค้นด้วยคำให้การแล้ว ท่านกรรมราชการว่า ดังคนข้ามแดน ไม่ใช่ เอกซิมิวิชั่น มีสองอย่าง อย่างหนึ่งต้องเกิดมีข้อหาชน ข้อส่งคนข้ามแดน มีอุบายที่ว่าขอส่งคนข้ามแดนอย่างนั้นมีผิดอะไร ในระหว่างที่ยังไม่มีคำพิพากษาโทษอะไร ถ้าเพียงๆ เพียงว่าทำอะไร โทษฟ้องนั้นผิดการเมือง ได้รับคำสั่งศาลส่งคนนั้นมาต้องมีไต่สวน ผู้ต้องหาคือผู้ในความผิดการเมือง แล้วท่านเขียนให้ผิด ผิดผิดการเมือง แต่ผิดไม่ใช่การเมือง จะส่งนั้นข้ามแดนต่างหาก ท่านคนที่ต้องคำพิพากษาแล้ว ถ้าจะส่งคนข้ามแดน คนที่ต้อยคำพิพากษาแล้วท่านไปขอว่าการเมือง นั่นคือพิพากษา สมมติว่าท่านเป็นศาลที่ถูกได้รับคำขอขอร้องให้ส่งตัวมา ต้องไต่สวนก่อนเสมอเมื่อมีคำขอขอร้องให้ส่งตัวจำเลยมา ต้องขึ้นศาล ศาลต้องพิจารณาว่า ผู้ที่อยู่ในข้อหาที่ขอให้ส่งข้ามแดนหรือไม่ และข้อหาอย่างนั้นจะส่งข้ามแดนได้หรือไม่ เพราะตามหนังสือสัญญาพระราชไมตรี เขามีเรื่องทำความผิดกันไว้ เช่นยังกบฏกับไทย ข้าพเจ้าเคยมีเรื่องอยู่ทางต่างประเทศ ถ้าเป็นคดี หรือเป็นคนที่เคยต้องถูกคำพิพากษาแล้ว เมื่อถูกเรียกคดีพิจารณาว่า เป็นการเมืองหรือไม่ ตามหนักมีเบา อย่างไปขำขำมันดี เป็นความผิดช้ากตตต ข่าเพื่ออะไร ศาลต้องพิจารณาเริ่มต้นในคดีพิจารณาความอาญา โมติฟ ภาษาอังกฤษว่า ละเน ภาษาอังกฤษว่า โมติฟ ศาลเรากำลังดู โมติฟ ถิ่นว่า ข่าเพื่ออะไร ข่าเพื่อ

จะเอาเงิน หรือยกเลยก็ได้ทุกตัวเขา หรือว่าอยากจะได้เป็นรัฐบาล
กรรมมาธิการว่าเขาจะเป็นคนล้มค ๒ ชั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าเป็น ๒ ชั้น ในคำที่ต้อง
ต้องมีบอกอยู่เสมอ ไม่มีคำเพียงแต่บับได้ว่าจำเลยฆ่าคนตาย ๆ ต้องมีบอกว่ามี
อันไหนบ้าง ๆ จำเลยฆ่าคนตายเพื่ออะไร มีบอกไว้หมด ถ้าฆ่าเพื่อประโยชน์
ชำนานในทางการเมืองแล้ว ศาลตัดสินว่าเจตนาเพื่อการเมือง ข้าพเจ้าเห็นว่า
นี้ไม่ได้ระบุไว้ อันนี้คล้ายคำพิพากษา เพราะในนี้เขียนเอาไว้ว่า ต้องคำ
พิพากษา ต้องคำพิพากษาว่าอย่างไรก็อย่างไร และข้าพเจ้าเห็นด้วยกับผู้
แปรญัตติ แต่ฟังเห็นแก่ตนเองว่า ควรยกเงินโทษชยงที่ท่านว่า กับกรม
ใต้ท้องถิ่น น้อยกว่าตั้งตนเป็นกรมเมืองท้องถิ่น เป็นพวกที่เอาใจใส่ในทาง
การเมือง อยากจะสมัครเป็นผู้แทนราษฎรก็จะถูกบอกว่าเป็น สมัครไม่ได้เลย
ท้องถิ่น

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช (กรรมมาธิการ) : ข้าพเจ้านั่งติดกัน
น้อยกว่าท่านเจ้าคุณ แต่ที่ท่านกล่าวว่า ในห้องของชัชชการ หรืออีก หรือ
ศักดิ์กาญา จะต้องระบุ โมคัพ ไม่จริงเสมอไป โมคัพ เป็นเรื่องที่จะต้อง
พิสูจน์กันว่า ทำไมจำเลยฆ่าคนตาย โดยปรกติกการฟ้องจำเลยที่ฆ่าคนตาย
ต้องมีควมผิดอย่างนั้น ๆ เสมอ แต่เจตนาเขาไม่ได้ตั้งใจไปหรือ เพราะเป็น
ตาย ๒ คน อย่างนี้ต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนอย่า ใช้เฉพาะกฎหมายต่าง
ประเทศเท่านั้น กฎหมายภายในไม่มีใครใช้ มีระบุอยู่ในหมวดว่า มีโทษ
อาญาอุกฤษฏ์ และนอกจากว่ามีเหตุในกฎหมายระหว่างประเทศ คือประเทศ
ต่าง ๆ ซึ่งอันดีที่จะให้มีความอดทน หรือให้ความร่วมมือเป็นทั้งพยาน
แก่ชนต่างชาติบางหมู่บางเหล่า และอ้างเอาเหตุนี้แหละว่า ให้คำผิดทางการเมือง
เมือง เป็นเหตุอาญุเสื่อไม่ยอมส่งคนต่างชาติไป ถึงกับศาลของชาติผู้หนึ่งเอง
ทรมานเป็นชยงนั้น และโดยเหตุที่ผิดก่อนนั้นดวงสว่างเกินไป จึงได้ตกลงมีการ
ทำสัญญาระหว่างไทยกับอังกฤษเป็นต้น ผู้สัดและไม่ผิดทางการเมือง นั้นเป็น
เรื่องทีแต่ละฝ่ายจะตกลงกัน นักความจริงมันเห็นผิดก็อดยกกันมากทีเดียว

LIART

ความผิดในทางการเมืองเกือบจะว่าไม่ยาก ในการที่เราจะใคร่ให้กับใคร
 เมื่อเราระเบิดขบวนการ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าก็ไม่เห็นหลักเกณฑ์อะไรที่ท่าน
 จะนำไปอาศัยในคดีนี้ได้ ความจริงในเรื่องกฎหมายนี้ เท่าที่ฉันทำมา
 ท่านจะยกเว้น แล้วอย่างมีคนอื่นหนึ่งก็กล่าวในหลวง แล้วท่านจะมาตั้งประเด็น
 เป็นคดีเพราะคดีพิพาท ท่านจะยอมหรืออย่างนั้น การเมืองจะคดีหรือไม่ดี ท่านจะ
 ไปตัดสินเอาไปขณะนั้น ในเวลาที่เขากระทำไม่ได้ ต้องให้ประวัติศาสตร์เป็นผู้
 ตัดสินว่า การเมืองนั้นเราจะเชื่อได้หรือไม่ว่า เป็นการผิดหรือไม่ผิด เรา
 ต้องให้เวลาผ่านไปเมื่อ ๒๐ ปี ให้เวลาเขาเป็นเครื่องตัดสินคดีของตัวเอง
 แต่ในเรื่องการที่เราจะเสี่ยงชีวิตใคร ซึ่งทำการปล้นเขา ในการปล้นเขาก็
 เป็นการเสี่ยงชีวิตเหมือนกัน และเราจะไปว่า ในการปล้นเขานี้ไม่ดีไม่ได้
 เพราะฉะนั้น ในเรื่องการเมืองเราจะไปตัดสินว่า โทษก็ตั้งเป็นนักโทษการ
 เมืองนั้น เป็นเรื่องที่มีคดีทุกอย่างไม่ได้ เราจะตั้งให้โอกาสเขาเสียก่อนเป็น
 เวลาสัก ๒๐ - ๒๐ ปี นักการเมืองก็ใคร่เร่าๆ หนึ่งเอง เพราะฉะนั้น ในการที่
 เราจะตัดสินอะไรลงไป ข้าพเจ้าหวังด้วยตนเอง อย่าไปเอาตัวของเรากับชีวิต
 ท่านที่ว่า เคยโดนกับท่านมาแล้ว ในเรื่องการเมืองบางคนที่ข้าพเจ้าเชื่อใน
 ความบริสุทธิ์ บางคนไม่ได้ทำอะไรเลยถูกจับไปก็มี แต่บางคนก็ถนัดหน้ามือ
 เป็นหลังมือเช่นกัน ท่านจะยอมหรือ เราจะเอาตัวของเราปรับไม่ได้ เรื่องการ
 เมืองที่เป็นมาอย่างนั้น เป็นเรื่องการเมืองที่ทำแบบถ่วงถ่วง ก็ว่า เพื่อ
 ประโยชน์ส่วนตัวก็กันไปก่อน เพราะฉะนั้น ถ้าตัดสินว่า ถ้าคนใดคนไหน
 คนดี เพราะฉะนั้น เราจะต้องเด็กกฎหมายอย่างนักทั้งหมด เพราะกฎหมาย
 เป็นอาญาแผ่นดินก็เกี่ยวข้องด้วย เราจะต้องตั้งวงชาติไม่ให้ล้มตกถูกกลาน
 ใช้อำนาจแย่งกัน ถ้าเล่นอย่างนั้นตามอำนาจนั้นก็มีความผิด บัญญัติเรื่องที่จะ
 มีโทษก็ไม่ได้ จะอาศัยก็เอาอย่างตรงไปตรงมา ใช้คนปากคมเหตุผล
 ไม่ใช้คนอาญา นั่นเป็นการเดินการเมืองโดยชอบ ถ้ามีการจับอาชญา แล้ว
 จะไปยอมหรือ ทำผิด เราจะตัดสินด้วยไม่ได้ จะต้องให้เวลาประวัติศาสตร์

LIRT

นำพวกท่านออกมาได้ไปรวบรวมไปพิจารณาเขียนให้ดี ^{๕๔} ทรัพย์สินของพวก
เจ้านายเขา

พระยาอรรถการวิเศษพนธ์ (กรมราชการ) : คุณหมื่นว่าท่าน
จะรู้ดีว่า เป็นการง่ายเหลือเกิน การที่เราจะเขียนลงใหม่มีทบทวนผู้ใดก็ได้ว่า
ผู้ใดจะใส่สัมภรณ์เป็นผู้แทนราษฎร หากว่าต้องโทษมาแต่ได้ไปยื่นคำร้องข้อ
คำข ให้อำนาจตัดสินว่า เขาต้องโทษทางการเมืองหรือไม่ ผู้ชวยงานเขียน
ง่ายเหลือเกิน แต่การที่จะไปร้องขอให้ศาลชำระว่า การกระทำของเขาเป็น
ความผิดทางการเมืองหรือไม่ทำได้ ศาลชำระได้เหมือนกัน แต่เขียนคือไป
ไว้ว่า ความผิดทางการเมืองเป็นอย่างไร ต้องให้เบาะเนนทางของศาล ถ้า
เขียนอย่างนั้น ศาลไม่ได้ ต้องเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญความผิดอย่างนั้นๆ
ก็ให้ศาล ชัดเขียนคือไป ท่านเขียนได้ไหม ถึงแม้ท่านเขียนได้อย่าลืมว่า
ตามที่ข้าพเจ้ากล่าวแล้ว เราไม่คว่ำความผิดทางการเมืองแต่ได้สมัครได้เสมอ
ไป คือต่อไปด้วยว่า ความผิดนั้นผิดหรือไม่ผิดอย่างไร อย่างที่ข้าพเจ้า
ถามคุณพระเจ้าอยู่หัวเช่นที่ไหนๆก็ตาม ไม่ใช่ยกตัวอย่างประเทศไทย อาจ
คุณเค่งอทางกฎหมายก็ได้ เขียนอย่างนั้นจะให้สมัครได้หรือ ข้าพเจ้าขอถาม
เพราะท่านจะเขียนได้อย่างไรที่จะแสดงได้ในรัฐธรรมนูญได้เห็นว่า อย่างนี้
สมัครได้ อย่างนี้สมัครไม่ได้ ท่านทำอย่างไรได้ ท่านพยายามร้องขอ
กรมราชการ กรมราชการกับบอก ว่า ขอรับไปพิจารณา ข้าพเจ้าเป็นกรม
ราชการคนหนึ่ง ก็ขกกล่าว ว่า ถ้าหากสภาผู้สมัครมีหลักการจะต้องมีพ
อะไรกันอีก ขอได้โปรดตั้ง กรมราชการ พิเศษสำหรับ การ นั้นขึ้นชุดหนึ่ง
เพื่อเขียน

๑๕.๓๐ น.

หลวงองค์มานุรักษ์ : เป็นที่ขอรับแทนแต่ขอ ^{๕๕} ผู้ที่มีความผิด
ในการการเมืองไม่มั่นคงคนเป็นผู้ร้าย ^{๕๖} เราก็ไม่น่าจะรังเกียจในกาที่เขาระ

จะรับใช้ชาติบ้านเมือง ท่านกรรมาธิการรัฐสภาจะกังวลมาก ไปว่าคำนี้เป็น
 เรียงท่อนเพราะหยากเหล็กเกิน จะเอาอย่างนั้นอย่างนั้นเป็นเรียงที่เขียนกัน
 ไม่ได้ และยุ่งยากไม่แน่นอนในเรื่องผู้ร้ายข้ามแดน ตามกันมามากแต่
 แต่มขยาคจะเรียนถามกรรมาธิการว่า มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ ถ้าเขียน
 หมดทุกมาตรา อะไรเป็นพรรคการเมือง อะไรเป็นนักการเมืองเด็ด ทำไร
 ท่านถอดถั่วหากว่าเกิดคดีขึ้น ทางตำรวจหาว่าเป็นของ เขาไปกอบหาว่า
 เป็นนักการเมืองพรรคการเมืองที่ท่านเขาจะไรมาเป็นเครื่องพิสูจน์ความจริงว่า
 เป็นพรรคการเมืองหรือเปล่า ที่จริงท่านเรียนเยอะเยอะ แล้วคำว่ากา
 เมืองเขียนไม่ได้ในรัฐธรรมนูญ ความจริงรัฐธรรมนูญนอกจากมาตรา
 ที่ต่างได้กมชกเยอะเยอะ แต่กระผมเรียนได้เพียงเท่านี้ การที่ไรจะกัก
 ท่านที่ไม่เคยทำผิดในทางการเมืองมาช่วยชาติบ้านเมือง ผมรู้สึกว่าทำให้
 บ้านเมืองเสียหาย จะทำให้คนชชชชชช ทังๆ ที่เขาเสียสละเพื่อชาติบ้าน
 เมืองจริง ต้องคิดคิด แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้กักกันไม่ให้เขารวมมิตรขอ
 รับใช้ชาติบ้านเมืองในเมื่อเขาได้พ้นโทษมาแล้วนั้น มันเรื่องอะไรกัน ทำ
 กรรมาธิการบอกอีก ถ้าอย่างนั้นคนช่วยนายหลวงทำอย่างไรกฎหมายพิเศษ
 มีแต่ มันเป็นคนละเรื่อง หรือจะเว้นไว้ก็ได้ ไม่เห็นแปลกอะไร อย่างไร
 กัด ปัญหาไม่อยู่ที่ว่านักโทษการเมืองจะสมัครรับแทนได้หรือไม่ได้ หมาย
 ความว่าเขาได้โดยทำความผิดทางการเมือง แต่ผ่านพ้นโทษพ้นโทษของ
 เขามาแล้ว เขาควรจะถูกกักกันหรือไม่ ผมยังไม่เห็นว่าจะกักกัน เพราะ
 ฉะนั้น ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เว้นแต่กักโทษการเมือง ก็ให้สมัครได้

นายสุวิชัย พันธุ์เกษม (กรรมาธิการ) : ข้าพเจ้าพยายาม

นั่งฟังและอยากจะได้คำตอบนั้น คือว่าความจริงข้าพเจ้าก็เห็นด้วยกับไม่ชอบ
 จะได้คดีพิเศษในฝ่ายที่ทำความผิดทางการเมือง ความเป็นห่วงของทุกท่านมีสิทธิ
 ทัณฑ์ต่าง ๆ นั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการเป็นห่วงโดยความเข้าใจผิด เพราะ
 ว่าในระยะเวลา ๓๐ ปีที่ข้าพเจ้าได้อยู่ในคุกมานั้น ได้มีการจับคนพวกนี้

โทษกรรมไม่คงมาหลายวันแล้ว ท่านเห็นหรือไม่ว่า ท่านนักโทษกรรมเมื่อ
 เหล่านี้ถูกตัดสินโทษหรือเปล่า คือว่าในกิจการเมืองนั้นเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น
 เขาเรียกว่าวิกฤตการณ์ทางการเมือง ในเวลานั้นอาชญากรรมจะมากับมุกบุคคล
 ไปซึ่งแล้วจะคัดพิเศษได้อย่างนั้นอย่างนั้น ซึ่งกลายเป็นพวกเดินการเมือง
 แต่ท่านต้องทราบว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยนี้ รัฐบาลต่างๆ ไม่ได้เข้าไป
 คดอคมืดตอชชาติ พอมีการเปลี่ยนแปลงเช่นแล้ว ได้มีการออกกฎหมาย
 นิรโทษกรรมออก เรียกว่าเป็นการลอบอ้างในสิ่งที่เราเป็นห่วงแต่ ในขณะ
 ที่มีกฎหมายนิรโทษกรรมนี้ ทุกๆ คนก็กลับหันสู่ทางเดิม ตั้งเรียกว่าเรา
 แก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองโดยระบอบประชาธิปไตย แล้วท่านจะเห็นได้
 ว่า สมมติว่าเราหาหนคิดเขียนรัฐบาล อย่างที่ข้าพเจ้าเคยออกกระแวนรัฐบาล
 คือเอกอัครราชทูต ถูกหาว่าเป็นกบฏ คือว่าถ้ารัฐบาลเวลานั้นกลายเป็นกบฏปาก
 เปล่า ท่านท่านต้องไปฉีดยาที่ศาล เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่าเวลานั้นเราได้
 แยกศาล ออกอย่างเด็ดขาดแล้วศาลทางฝ่ายบริหาร แล้วศาลนั้นเองเป็น
 ผู้พิพากษาคัดทุก ๆ เรื่องไม่เหมือนอย่างเดิม คือในสมัยเดิมรัฐบาลออก
 ว่าให้ตั้งศาลพิเศษพิจารณาคดีต่างๆ ได้ ถ้าหากว่าเราไม่จำกัดห้ามในเรื่อง
 ศาลพิเศษแล้ว เราก็ต้องเขียนข้อบัญญัติให้ละเอียดละออ เวลานี้ศาลพิเศษ
 ไม่มี ถ้าศาลพิเศษไม่มีแล้ว ศาลตั้งแต่ศาลธรรมดา คือตั้งแต่ศาลธรรมดา
 พวกที่ถูกหาว่าเป็นกบฏยังไม่เคยเข้าตรางเลย ท่านกลับกัน คือตั้งกันข้าม
 ข้าพเจ้าจะขอยกตัวอย่างว่า การเดินการเมืองนั้น ตามระบอบประชาธิปไตย
 นี้คนคนคือคนละแบบต่างกัน ในรัฐสภาคือถือเอาเสียงข้างมาก ท่านสมมติ
 ว่ามีเสียงหนึ่ง.....ข้าพเจ้าขอยกตัวอย่าง เช่นว่าขณะที่ไม่เห็นด้วยในการ
 เสร็จธุรกิจของรัฐบาลเวลานั้น ไม่ต้องการที่จะพลิกแผ่นดิน เราได้เตรียม
 ตั้งผู้คนมาจะไว้ แล้วผลที่สุดเขาจับกุมพวกวิรัฐมนตรี บางคนตาย
 บางไม่ตายบ้าง พอจนถึงศาล เขาก็ว่าเราทำเพื่อการเมือง เพื่อบรรลุอุดมคติ
 ทางการเมืองของเขา แล้วจุดการที่ยังนั้นเราจะสนับสนุนให้ชนในเมืองไทย

อย่างนั้นหรือ เราจะสนับสนุนให้มีการเล่นกันแบบอนาคตสักอย่างนั้นหรือ เพราะฉะนั้น ขอให้พวกเราได้รำลึกเถิดว่า ประชาธิปไตยจะยั่งยืนนั้นต้อง อยู่กันด้วยความทรมานและอดทน ในสมัยหนึ่งถูกทรมาน แต่ในอีกสมัยหนึ่ง ก็จะสามารถเผชิญกับความจริงได้ เพราะฉะนั้น นักการเมืองเขาก็อีกทีว่า อยู่ด้วยความเยี้ยงตะ อย่างท่านทั้งหลายที่เคยประดังเพราะหกรรรมมานั้น บัดนี้ประจักษ์แล้วว่า ความจริงเป็นความจริงอยู่ตลอดเวลา เพราะฉะนั้น อย่าไปเขียนซ่งงโหดสนับสนุนให้มีการฆ่าพระมหากษัตริย์ เพิ่มบรรทัดกับลิด หรือจับเอาวอชเชนเพื่อต่อต้านลัทธิต่างรัฐบาล ซึ่งเราคงชนโดยรัฐสภา ถ้าหาก ว่ามีคดีของเช่นนั้น ก็หมายความว่าให้เขาไปอ้างต่อศาลได้ แต่คดีเองก็จะ ค้างพิจารณาว่าเป็นการเมืองเพราะรัฐบาลกับรับรองไว้ ในเรื่องที่ท่านสมาชิก ผู้หนึ่งได้อภิปรายว่า คำนั้นจะเป็นผู้ชวาคณิศยยะไปต่างๆ ว่าเป็นการ เมืองหรือไม่ บางที่ท่านอาจจะเผด็ไป ก็คือศาลวินิจฉัยอะไรต่างๆตาม คับบทกฎหมาย ถ้าเราไม่เขียนฉีเพราะหัดพิพท์ว่า การเมืองคืออะไรแล้ว ศาล ก็เด็ดออกเพราะอะไรมาประกอบเหตุผลพิจารณา เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้า เห็นว่า วัตถุประสงค์เป็นอย่างนั้น คณะกรรมการศึกษาค้นแบบแล้ว คือ อยากจะให้ ไม่ใช่ไม่อยาก ได้เห็นเหตุการณ์มาแล้ว บางคนเคยเข้าไป เสด็จอยู่ในบางช่วงด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้น ไม่ใช่เป็นห้วงตัวเอง แต่ขึ้น เขียนเข้าไปเช่นนั้นแล้วรัฐธรรมนุญจะเสี่ยรบ และผลที่สุดก็จะเกิดความ อดองชน อนาคตประชาธิปไตยจะเข้ามาได้ เพราะฉะนั้น ขอให้พวกเราได้รำลึก ได้รำลึกด้วยว่า ในเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตย ถ้าจะถูกคัดค้านแห่งโดยไร ยศติธรรม เราย้ำคำยุติธรรมซึ่งจะให้ความยุติธรรม ซึ่งเราให้เอกราช เกิดขาดไปแล้วจากฝ่ายบริหาร แล้ว ส่ง ให้เกิดสิทธิในทางรัฐสภาซึ่ง อาจจะมีรัฐบาลใหม่ ซึ่งมันนโยบายในทางเป็นทำให้ประเทศไทยออกพระพรช นบัญญัตินี้ โขษกรรมให้ทันที่หรือไม่ ก็ออกพระราชบัญญัติถ่างมณฑลไทย

ให้ก็ได้ นี่ก็ความเป็นห่วงต่าง ๆ จะได้สิ้นสุดลง ในเรื่องที่จะติดทนไม่ใ้
 มีคนมาสมัครตัวมีความผิดในทางกร เมือง เรืองนี้เข้าใจว่า ซึ่งที่ผ่านมา
 แล้วพอจะเป็นหลักประกันได้ ขออย่างเดียวกัน แต่อย่าให้รัฐธรรมนุญของเขา
 เสียรูปไปเลย จะเป็นเหตุให้คนคิดไปนอกอุ้งนอกทาง เพราะรัฐธรรมนุญนี้
 เราไม่ได้เขียนสำหรับพรรคการเมืองพรรคหนึ่งพรรคใด แต่สำหรับประชาชน
 เท่านั้น และที่ท่าน ศ.ส. อ่างทองทิ้งลงนั้นท่านบอกจำ พรรคการเมืองทำไม
 เขียนได้ คำว่าพรรคการเมืองนั้นมันรู้จักกันตั้งแต่อำ ทำการประชุม
 โดยสงบ เปิดเผยโดยปราศจากอาวุธ มันนโยบายหนึ่งอัน ถ้าไม่ได้มี
 นโยบายที่แน่นอนแล้วจะเป็นพรรคการเมืองอะไรกัน ก็เป็นแต่ในนามเท่านั้น
 ไม่มีใครเขามั่นถือว่าเป็นนักการเมือง ก็ได้แต่เรียกตัวเองเท่านั้น นี่แหละ
 ข้าพเจ้าหวังว่า ท่านสมาชิกทั้งหลายจะเห็นในความจำเป็น แต่ที่อ้างเชิญ
 ดั่งตั้งสมาชิกเขาก็ต้องกลายเป็นขี้ขี้หรือขี้ของใจไป นี่ตามกฎหมายหมาย
 มีอยู่อย่างนี้ นี่แหละข้าพเจ้าหวังว่า ท่านสมาชิกทั้งหลายจะเห็นความ
 จำเป็นว่ารัฐธรรมนุญไม่ควรจะตราซ้อนกันได้ เพราะจะเกิดเองภายหลัง
 เราควรมีของกันเดียวกัน แต่สำหรับเหตุผลที่ข้าพเจ้าได้เขียนเหตุการณ์ที่
 ผ่านมานี้ ก็เห็นจะพอเป็นหลักประกันได้

พระชัยปัญญา : กระมาธิการดูเหมือนจะห่วงเรื่องกร ว่าพระ-
 มหาภคิตรียมักเหลือเกิน ดูเหมือนจะไม่หนักถึงว่าจะเขียนอย่างไร กระผม
 ได้กราบเรียนมาแต่ต้นแล้วว่า กระผมเจตนาจะช่วยผู้ที่มีความผิดทางการ
 เมืองระนั้นคิดว่า ที่ใดกล่าวมาแต่ต้น เพราะฉะนั้น น่าจะมองเขตรู้เข้าใจว่า
 แต่ไหนควรรอกัน แต่ไหนไม่ควรรอกัน เพราะถ้า กระผมเหล่านี้น่าจะ
 พิจารณาของศาลมาด้วย นี้เราน่าจะเขียนได้ ขณะมีศาลพิจารณาคดีอัน
 หลักได้เราน่าจะเขียนด้วยแล้ว เพราะฉะนั้น เราอาจเขียนว่าแต่ไหนขอ
 ไหนไม่ขอเห็น ไม่จำเป็นในการเขียนเท่าไร กระผมไม่ได้หมายความว่า ผู้ที่
 พระมหาภคิตรียมักตั้งอยู่ถึงศาลเขาไปต้นประเทศ จะไปยกเว้นเท่านั้น ไม่

ใช้เงินนั้น งบประมาณให้ความรู้ความเข้าใจก่อนว่า ไม่ใช่เช่นนั้น คือเจตนาคะให้เกียรติแก่นักการเมือง ทั้ง ๒ อย่างคืออย่างที่เราสมควรจะรับมาแล้วเพราะฉะนั้น รัฐบาลจะให้ท่านกรรมการรวมไปพิจารณาอีกที ก็น่าจะดีกว่ามีทางที่จะทำได้ หรือว่า ถ้าไม่เป็นการชัดซึ่งเราจะทำอย่างไรใหม่ คีย์เราจะเขียนข้อเขียนไว้ อันนี้ความผิดในฐานะการเมือง แต่ด้วยเงินขนาดใหญ่ แต่โยนไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง คีย์ว่าใส่ไว้ในกฎหมายเลือกตั้งว่าจะไบบ้าง ที่เราควรจะต้องเขียนไว้บ้าง ขอให้กรรมการของปรึกษาคณะผู้ตั้ง

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช (กรรมการ) : ทางมันมี แต่รัฐจะคีย์ว่าจะไปได้หรือไม่ได้ ข้าพเจ้าไม่ทราบบ้าง คือต้องพยายามเข้าหาประเด็นเมื่อท่านพูดถึงการเมือง ท่านหมายความว่าอะไร เรื่องกฎหมาย ขอให้พลิกกฎหมายเขาบอกว่า มีอะไรบ้าง กฎ คือห้าประมุข ทำลายรัฐบาล แผนการนี้ต้องมีคีย์กำลัง แล้วมีมาตรา ๓๐๔ ยี่สิบหนึ่ง กฎด้วยปากใหญ่ ๆ มีเท่านี้จะเล่นการเมืองไม่ได้ ถ้าหากว่า ค้ำพวย ความผิดทางการเมือง ก็จะเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ตั้มีต่างรัฐบาลก็มีเท่านี้ ต้องคิดว่าเขียนอย่างไร ท่านช่วยเขียนข้อหนึ่ง ข้าในหลวงไม่คีย์อย่างนั้น หรือว่า ตั้มีต่างรัฐบาลคีย์กำลัง ไม่นับว่าเป็นการเมือง ก็เกิดมาตรา ๓๐๔ ถ้าเช่นนั้นไปบอกกันไม่ดีกว่าหรือ ถ้าไม่เขียนให้ชัดเจนให้ท่าน มาตรา ๓๐๔ ความจริงข้าพเจ้าอยากจะเรียนให้ท่านทราบว่า เป็นอย่างไร แต่ก็ยังไม่ชัดเจน ๆ เขาไม่ได้เขียนไว้ว่า ถ้าต่างความเห็นจับกันไว้ ไม่ใช่เช่นนั้น การคีย์ท่านไม่ใช่เป็นความคิด ต้องเป็นเหตุให้ประชาชนเกิดกระตือรือร้นที่จะคิดมันไม่สมควร เดิมจริงมาตรา ๓๐๔ เขียนว่า ผู้ใดคีย์ตัวรัฐบาล โดยให้คนเกลี้ยกล่อมผู้หนึ่ง ตั้มีราษฎรไทยผิดแต่จี้ คนเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว เราเขากฎหมายถึงถูกเขาเป็นมารดาประชาชนไทย แต่ของเขาใช้คีย์เขาไม่แตกต่างกัน ความผิดไม่อยู่ที่กฎหมาย คนที่ใช้กฎหมายพูดว่า ๒ คำคำนี้เป็นเรื่องของเจ้าพนักงานทำไม่ถูกต้องที่สุด ถ้าเขาคัดคนก็เขียนจริง ๆ แล้ว

LIART

มันคงจริง ๆ ข้าพเจ้ารับว่าคงจะไม่คิดทราจจริง ๆ เป็นเรื่องของความ
 มกฟรังของบุคคล และเราจะแก้ไขเสียหลังรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าว่าควรจะมี
 เรื่องนี้ตั้งประเด็นไม่ได้ เราต้องจับประเด็น โดยมากโดนกันมากมีมาตรา ๑๐๔
 บางทีฉบับพระยาน ไม่ใช่ความผิดทางกฎหมาย เป็นการดัดกันบ้าง แล้ว
 เรามาลงได้ในรัฐธรรมนูญระดับ หรือ แล้วตรงข้าม ความผิดทางกฎหมายใน
 กฎหมายอาญาเป็นเรื่องรุนแรง เป็นเรื่องต้องโทษอย่างรุนแรงทีเดียว แล้ว
 อย่างเดียวกับประชาชน ทำให้ประชาชนคนหนึ่งเกลียดซึ่งรัฐบาล ผลร้ายเกิด
 ทั่วประเทศ แต่เมื่อรัฐบาลที่ทำอะไรอย่างไร แล้วอีกทางก็มีอยู่แต่ที่ละเมิด
 ขมิบปรายในสภาไม่ทำ เทียบอกระชับกระชามทำให้คนคนหนึ่งเกลียดซึ่ง แล้ว
 ความกลัวของประเทศก็ไม่มี เราเห็นหลักนี้คือแล้วทำลายหลักใหญ่ ใน
 ความผิดทางการเมืองที่เรายกขงแล้วก็เท่ากับดัดกฎหมายกฎหมายทั้งหมด แล้ว
 คนทำผิดทางการเมืองเป็นคนทีข้าพเจ้าว่าไม่ดี คนเข่ากรวเมื่องคน ๆ าก็มี ต้อง
 คุมเดี่ยวกัน ให้แก่งแก่อเดี่ยวกัน ๕ ปี ๑๐ ปี แล้วจึงจะรู้คนเข่ากรวเมื่อง
 ดำหรับข้าพเจ้าเองคือต้องก่อน ผลเกิดขึ้นไปปยุปยุยา ผลแรกแต่แล้วอย่างหลังว่า
 อย่างทำผิดการเมืองคือผิดรัฐบาล เดียวมกมฏ กฎหมายอาญา จนไม่มี
 ด้ต่างก็คิดก่อการได้ ทานร่วมกันไม่ได้แล้วหลังอย่างหลังแล้วจเป็นกรวด
 แต่ข้าพเจ้ายอมรับที่ทำงานนี้อยู่ที่เป็นคนดีทุกคน แล้วจะมาดงกฎหมายอาญา
 ทำไม แล้วเขาตั้งคิดว่า ไม่สามารถจะเขาตั้งขึ้นมาได้แล้ว บทในกฎหมายมาตรา
 ๑๐๔ ออกหมด เหลือมาตรา ๑๐๔ มาตราเดียว แต่ไปเขมมาตรา ๑๐๔ ไม่ได้
 หรือ แล้วมาตรา ๑๐๔ ในกฎหมาย ๑๐๔ ของอังกฤษเหมือนกัน เพราะเรา
 ดอมาจากเขา แล้วว่าคนไม่รูกฎหมายมันหนักมีดักหน้อย ขอได้โปรด
 กรุณาตรองดูให้ดีขึ้น

นายบุญแห่ง ทองสวัสดิ์ : ข้าพเจ้าขอเสนอให้ดงมติ

มีสมาชิกรับรอง

หลวงประกอบนิติสาร (กรรมาธิการ) : ขอเบียดขมิบปรายต่อไป

LIERT

มีสมาชิกมาร่วม

ทำการแทนประชาชนสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เสนอให้ลงมติ และมีผู้ขอให้มีข้ออภิปรายต่อไป ผู้ใดเห็นว่า ควร จะมีข้ออภิปรายต่อไป โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๑๕ คน

ทำการแทนประชาชนสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่า ควร จะลงมติได้แล้ว โปรดชูมือขึ้น

มีสมาชิกยกมือ ๖ คน

ทำการแทนประชาชนสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่า เปิด ข้ออภิปรายต่อไป

หลวงประภคมนตรีสาร (กรรมวาธิการ) : กรรมวาธิการที่นั่ง อยู่ทุกคนหันหน้าใจทุกคน ในคำแปรญัตติความนี้ กรรมวาธิการไม่ได้ข้อชี้แจง เป็นเหตุ แต่กรรมวาธิการที่ประชุม แต่กรรมวาธิการที่นั่งไม่ได้ หมายความว่า กรรมวาธิการเห็นด้วยในคำแปรญัตติ แต่จริงขอเรียนว่า ในชั้น ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กรรมวาธิการก็ได้นำมาพิจารณาโดยกว้างขวาง ได้ใช้เวลาไตร่ตรองเป็นเวลานาน และเมื่อท่านแปรญัตติขึ้นมาแล้ว กรรมวาธิการก็ประชุมกันอีก พิจารณากันอีก ทบทวนกันอีก แต่ถึงกระนั้นก็จริง ๆ จะเห็นพ้องด้วยไม่ได้ ไม่ใช่เพราะเหตุอื่นใด เพราะเหตุเดียว คำว่า ความผิดทางการเมือง ไม่มีใครสามารถวิเคราะห์ได้ว่า มันอะไรแน่นอน การเขียนรัฐธรรมนูญของเรา มันต้องแน่นอน พอสมควรว่า มันบัญญัติไปแล้วจะต้องปฏิบัติได้โดยแน่นอน การที่ท่านจะไปอ้างถึงความผิดทางการเมือง อันฉฉัยได้ เช่นเป็นต้นว่า พระยาปรัตินว่า คำคำพิพากษาของศาลย่อมแสดง อยู่เอง ข้าพเจ้าเอง จังอยู่ อยู่ศาลมานับร้อยปีว่าพระยาปรัติน แต่ข้าพเจ้าก็อ่านคำพิพากษามามาก และเขียนคำพิพากษามากมาย ยังไม่เคยปรากฏแต่ฉบับเดียวว่า คนไหนทำความผิดทางการเมือง อีกท่านหนึ่งบอกว่าเป็น

LIRT

ที่ ๒๑ ผู้หญิงฐานะยากจนไปโดนคน ๒ บ้างขอร้อง ข้าพเจ้าก็อยู่ในแถบ
 เหมือนกัน แต่นั่นข้าพเจ้าว่า เขาไปเก็บไว้เพื่อไม่ให้ปะปนกับนักโทษอื่น ๆ
 เพราะกลัวว่า จะไปยุ่งนักโทษอื่น จะเป็นภัยต่อเขา เขาจึงเรียกว่า พวก
 นั้นเป็นนักโทษการเมือง ไม่ใช่พวกที่จำคุกมาจาก โคราซหอยก แต่เป็นพวก
 คอมมิวนิสต์ ลูกคอมมิวนิสต์ก็เป็นนักโทษการเมืองเหมือนกัน แต่รัฐบาลตั้ง
 พวกนั้นไปแบ่งไว้ว่า เป็นนักโทษการเมือง และถือเอากรณีนี้แบ่งว่า มัน
 เป็นนักโทษการเมือง ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าเช่นนั้นต้องเขียนในรัฐธรรมนูญ
 ไปว่า ทำความผิดทางการเมือง ต้องเขียนข้อบัญญัติแยกแยะ ที่นั่นก็คิด
 ข้าพเจ้าขอต่อเติมคำของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ว่าว่า กรณีหนึ่งผมคิดว่า มีผู้
 กิดจะโค่นรัฐบาล เพราะเหตุว่า รัฐบาลบริหารงานทำให้ประเทศเหือดโศ
 จะพาประเทศไปลงจม เราโค่นรัฐบาลโดยวิธีปฏิวัติ โดยรัฐประหารถึงกับ
 ฆ่ากันพันกัน คือในอุดมคติอาจจะเห็นว่า มันเป็นการกระทำทางการเมือง
 แต่เป็นการกระทำที่นำผลประโยชน์มาให้แก่ชนชั้นที่แยกแยะให้คิด สมมติว่ามีกรณี
 เช่นนี้ หัวหน้าที่ทำการปฏิวัติเขาบอกว่า จะบริหารงานแผ่นดินไม่ได้ ต้อง
 เขาถึงตาย แต่เขาไม่กล้ายิงเอง เขาไปจ้างชายเสื้อกั๊กกาญจนบุรีให้ยิงแ
 ยิงคนมลายู ชายเสื้อกั๊กนี้ แต่ทว่าคิดว่ามันเป็นเรื่องการเมือง แต่ความซื่อสัตย์
 กับ ความกล้า ผู้คิดปฏิวัติอาจจะเป็นผู้รับราชการประจำบ้านเมือง แต่
 ชายเสื้อกั๊กนั้นไม่เป็นบุคคลที่ดี เราจะนับถือคนนั้นหรือ แต่เราจะถือว่า
 การกระทำอันนั้นเป็นการเมือง กรณีทางกบฏฮ่า ชายเสื้อกั๊กนั้นเป็นคนดีด้วย
 เมื่อพฤติการณ์จะแยกแยะไปมากมาค่างั้น จึงขอให้ฉันช่วยให้คิดว่า อะไร
 เป็นเครื่องชี้ เอ๊ะอะไรไหนให้ศาล รัฐธรรมนูญออกใช้แล้ว กฎหมายก็ไม่มี
 มั่งคั่งว่า ให้มีวิธีพิจารณาอันหนึ่ง ถ้าหากว่าศาลเห็นว่า คดีอันไหนเป็นคดี
 การเมือง เช่นมีในโลกที่ใหม่เขาทำกัน ไม่มีโลกที่ใหม่เขาทำกัน เราจะให้
 มีวิธีกรณีเช่นนี้ก็เป็นกฎหมายที่แปลกประหลาดในโลก แต่กฎหมายของตน
 เพื่อคัดขยคามกฎหมายฉบับนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้แปลกประหลาดในโลก

LIRT

อย่างที่ท่านก็ควรเกรงให้คนที่ซึ่งโทษทางการเมื่อมาสมัครผู้แทนได้ แต่ท่าน
จะเขียนรัฐธรรมนูญให้แปลกประหลาดเช่นนี้ ขอบอกท่านกรุณาใคร่ครวญ
ให้ดีเถิด

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เรามั่นใจเหลือ
อีก ๕ นาที แล้วกรรมการ ...

พระยาศรีธรรมราช : ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ ฉะเพราะเรื่อง
ขอให้ลงมติ

เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ : กระผมขอให้เปิดอภิปราย
ต่อไป

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เสนอให้ลงมติ
และมีผู้ขอให้เปิดอภิปรายต่อไป ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรเปิดอภิปรายต่อไป
ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๑๔ คน

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่า ควร
ลงมติให้แล้ว ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๑๖ คน

ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่า เปิด
อภิปรายต่อไป แต่ว่าเวลานี้ ได้จะหมดเวลาแล้ว กรรมการมีเรื่องที่จะ
เสนอขอให้ประชุมพิจารณาถึงเวลาการประชุม ข้าพเจ้าขอเวลาต่อไป
เป็นเวลาที่จะพิจารณาในข้อนี้ ขอเชิญเสด็จ

เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ตามที่ประชุมได้ลงมติให้
มีการประชุมในตอนบ่าย กรรมการได้ปฏิบัติตามใจของสมาชิก แต่
มีผู้แทนเฉพาะหน้ายังมีอยู่ กรรมการจึงขอสงวนพิจารณา
การประชุมดังกล่าวไว้ก่อน คดีกรรมการไม่ได้ประชุมกันแต่การปฏิบัติ
ตามอำนาจอย่างถ่วง และร่างรัฐธรรมนูญของเราจะไม่ได้เสีย คดียากจะ

LIRT

ขอเตือนเวลาในการแปรญัตติให้มาก สำหรับวันพรุ่งนี้กรรมการใครจะ
ขอในเวลาตอนบ่ายพรุ่งนี้ให้จัด ส่วนวันอื่น ๆ นั้นให้คงอยู่ตามเดิม
ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : กรรมการขอเวลาตอนบ่าย
พรุ่งนี้

นายเทพ โชตินุชิต : จะของดเรี่ยไปหรือไม่

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : คงเพราะวันพรุ่งนี้ เมื่อไม่มี
ผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ถ้าว่าที่ประชุมอนุมัติ หมดเวลาแล้ว ขอเลิก
ประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

นายเกษม บุญศรี (ประธานกรรมการ)	นายเจริญ บัณฑิตโร ผู้ตรวจรายงาน
ขุนหญิงพิทักษ์ธนากร (เลขานุการกรรมการ)	นายประเสริฐ บัณฑิตคุนช์ ..
พ.ช. กำม จ้างงภูมิเขต	นายประสิทธิ์ ศรีสุธา ..
นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	นายสุรินทร์ สัทธการ ..
หลวงธัญญานาวัรักษ์	นายสุชินธ์ จิตรภักดิ์ ..
น.ช. พระยาศรัยวิชัย ร.น.	นายศิริ มนต์ไตรเวศย์ ..
ขุนประเสริฐสุภามาตรา	นางสาวอารรัตน์ สุ่มญ ..
นายอินทร สิงห์บุตร	นายเล็ก จารุณี ..
นายจงใจภักดิ์	นางโฉมเฉลา สัทธการ ..

๒๕๓๓

นายเกษม ดำรงบุตร

นายสงวน เคี้ยวพวงส์ ผู้ตรวจรายงาน
นางสาวผาณิต ศตะกูรมะ ,,
นายโชค คุปตะวาทิน ,,
นายชุตม พงษ์ตั้งวาทย์ ,,
นายฉัตร นั้ณะไพจิตร ,,
นายสมชาย ศุภรัตน์ ,,

นายหยุด แสงอุทัย
เลขาธิการสภาข้าราชการรวมบุญ

ศรีธรรมมาธิเบศ
ประธานสภาข้าราชการรวมบุญ